

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА
ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ**

КЫРГЫЗ БИЛИМ БЕРҮҮ АКАДЕМИЯСЫ

**ТАРБИЯ ИШТЕРИНИН
ЖАНА ТАРБИЯЛЫК
САБАКТАРДЫН
ПРОГРАММАСЫ**

1-11-класс

Түзүүчүлөр:
Жумабаева Г.А.,
Алымбаева Б.Б.,
Акматов К.К.

Бишкек, 2022

**КББАнын 2020-жылдын 29-сентябрындагы
Окумуштуулар кеңешинин № 6 жыйынында бекитилген**

Түзүүчүлөр:

Жумабаева Гүлайым Абдысаматовна – педагогика илимдеринин кандидаты, КББАнын ага илимий кызматкери;
Алымбаева Бермет Бекешовна – КББАнын ага илимий кызматкери;
Акматов Кыялбек Камутович – педагогика илимдеринин доктору, доцент.

Программа 1-11-класстардын тарбия иштери боюнча директордун орун басарларына (уюштуруучуларга), класс жетекчилерге арналат.

КРнын президенти С.Н. Жапаровдун “Инсанды руханий, адеп-ахлактык өнүктүрүү жана дене тарбия” жөнүндөгү Жарлыгы (29.01.2021., ПЖ.№1), “Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин 2021-2024-жылдарга карата программасы”, (31.05.2021 89/1буйругу) жана КББАсы иштеп чыккан “Кыргыз Республикасынын 2021-2030-жылдарга чейин окуучу жаштарды руханий, адеп-ахлактык өнүктүрүү жана дене тарбиялоо концепциясы” (21.04.2021.№441/1 буйругу менен бекитилген) жетекчиликке алынды.

КИРИШҮҮ

XXI кылымдын башында педагогикалык теорияга жана практикага көптөгөн өзгөрүүлөр кирди. Коомдо саясий-экономикалык реформа жүрүп жатат, элдин социалдык абалы өзгөрдү. Мурдагы социалисттик идеологияга негизделген тарбия, тоталитардык башкаруу системасы актуалдуулугун жоготту. КМШ курамына кирген өлкөлөр окутуунун жана тарбиялоонун жаңы формаларын, жаңыча мамилени, жаңы мазмунду, жаңы технологияны түзүүнүн жолдорун издеп жатышат. Компетенттүүлүк парадигмасына негизделген тарбиялык сааттардын жаңы мазмуну түзүлүүдө. Азыр педагогика динамикалуу илимдердин бири болууда. Коомдо гумандаштыруу, гуманитарлаштыруу, демократиялаштыруу процесси жүрүп жатат.

Окуучулардын арасында кылмыштуулук өсүүдө. Физикалык, психикалык, сексуалдык зордук-зомбулукка кабылган балдар арбыды. Мектептерде балдарды тарбиялоо жыл сайын оор болуп баратат. Миграциялап жүргөн ата-энелер көбөйгөндүктөн, кароосуз калган балдардын саны өстү. Рухий жактан чабал, психикалык жана физикалык жактан сыркоо окуучулардын саны өстү. Дүйнө жүзүндө глобалдуу маселелер көбөйүп, адептик-рухий кризистин масштабы кеңейди. Акыркы жылдарда билим берүү системасы мурда бир нече он жылдыкта болуп көрбөгөндөй өзгөрүүгө дуушар болду. Советтик доордон азыркы мезгилге чейинки концептуалдык, ченемдик документтерде баланын дилинин, рухунун, напсисинин табияты жеткиликтүү изилденбей, мектептеги тарбиялык иштердин ролу формалдуу айтылып, бирок билим берүүчү уюмдарда ал практикалык жактан толук кандуу ишке ашпай келатат.

Мындай шартта тарбиялык иштерди мезгилдин талабына ылайык уюштуруу, окуучуларды туура ой жүгүртүүгө үйрөтүү, алардын келечектеги багытын, статусун аныкташына, турмуштан ордун табышына жардам берүү керек. Мамлекеттин эртеңки кубаттуулугу мугалимдин бүгүнкү эмгегинен,

өспүрүмдөрдүн эмгекке, адептүүлүккө, ыймандуулукка ж.б. тарбиялангандыгынан көз каранды, о.э. интеллектуалдык дараметинин жогорулугу, дүйнө таанымынын (кругозорунун) кенендиги, чыгармачыл, масштабдуу, стратегиялык ой жүгүртүүгө жөндөмдүүлүгү, өз көйгөйлөрүн ж.б. маселелерди чечүүгө үйрөтүлгөндүгү, тартиптүүлүгү маанилүү.

Өспүрүмдөрдүн аң-сезиминин өсүшүнүн (өспөй калышынын) деңгээли, адептик-рухий, психикалык абалы класстык жана класстан тышкаркы иштердин мазмунунун, технологиялардын оптималдуу тандалышынан, тарбиялык иштерди системалуу (стихиялуу) уюштуруудан, педагогдун компетенттүүлүгүнөн көз каранды. Коомдун стабилдүүлүгү, өсүшү же криминалдык дүйнөнүн гүлдөп, коомдун регресс жолуна түшүшү мектептин тарбиялык иштерге көңүл бөлүшүнө же жеткиликтүү көңүл бөлбөй калышы менен түздөн-түз байланыштуу.

Мурда колдонулуп келген методикалык колдонмолор бүгүнкү күндүн талабына жооп бербей, эскирип калды. Жогоруда көрсөтүлгөн өзгөрүүлөргө карата мугалимдер жардамга муктаж. Программа “Кыргыз Республикасында 2021-2030-жылдарга карата мектеп окуучуларын жана жаштарды тарбиялоо концепциясынын” негизинде түзүлдү, актуалдуулугу ушулар менен түшүндүрүлөт.

Программанын курак өзгөчөлүгүнө ылайык түзүлүшү:

1. Таалим-тарбия алууга үйрөтүү (1-4-класс)
2. Инсанды өнүктүрүү. Өзүн өзү таануу (5-8-класс);
3. Өзүн өзү өнүктүрүү, өзүн жөнгө салуу (9-11-класс).

Программа төмөнкү бөлүктөрдөн турат:

1. Адептүү адам болуунун жол-жобосу. Өзүн өзү тарбиялоо. Жашоонун сергек, коопсуз мүнөзү;

2. Жан дүйнө тарбиясы. Көөнөрбөс рухий баалуулуктар. Маданияттуулук, чыгармачылык, эстетика, көркөмдүктү сезүү. Ыймандуулук;

3. Адамдарга жана үй-бүлөгө туура мамиле. Толеранттуулук;

4. Туулган жерин, Ата Мекенин сүйүү. Патриотизм. Улуттардын ынтымагы;

5. Табигат менен таттуу мамиле. Жарандык аң-сезимди калыптандыруу жана укуктук тарбия.

Программанын **максаттары** төмөнкүлөр:

- окуучуга жашоодо керек болгон коомдук-социалдык тажрыйбаларды өздүк тажрыйбага айландыруу;

- окуучулардын дүйнөгө илимий көз карашын, туура ынанымын калыптандыруу;

- адабий, илимий булактар менен өз алдынча иштөөгө үйрөтүү;

- окуучуларды коллективизмге тарбиялоо, жеке ишти жамааттык иш менен айкалыштырууга үйрөтүү;

- мектепте тарбиялык иштерге бирдиктүү талап коюу, системалуулукту камсыз кылуу, ар бир окуучуга педагогикалык көмөк көрсөтүү, окуучулардын адептик-рухий сапаттарын калыптандыруу, алардын физикалык, психикалык, рухий соолугуна камкордук көрүү. Республикада ар кандай коомдор, секталар бар шартта туура багыт берүү, аң-сезимдүү чечим чыгарып, өз маселесин өз алдынча чечүүгө, турмуштук туура позицияга ээ болууга үйрөтүү, кесипти туура тандоого багыт берүү, эмгек рыногундагы талап кылынган кесиптер, талап болгон компетенция, иш-билгиликтер менен тааныштыруу, азыркы социомаданий шартка ыңгайлашууга жөндөмдүү ыймандуу инсанды (личность) калыптандыруу.

Милдеттери:

- башталгыч класста эске тутуму, кеби, кунт коюусу начар, инфантилдүү ж.б. балдар менен иштөө менен мектептеги көйгөйлөрдү азайтуу;

- улуттук, адамзаттык баалуулуктарды үйрөнүүгө, өзү курчаган дүйнөгө (адамга, коомго, табигатка) адамгерчиликтүү мамиле кылууга камкордук көрүү;

- баланын инсандык сапатын өнүктүрүү, негизги критерийи адамгерчилик болгон тарбиянын гуманисттик системасын түзүү;

- жарандык, атуулдук, адептик аң-сезимдин калыптанышына, Ата Мекендин тагдырына жоопкерчиликке, активдүү турмуштук позицияга ээ болууга, жашоонун сергек мүнөзүнө үйрөнүүгө шарт түзүү;

- окуучулардын өзүн өзү башкаруу уюмунун ишине, чыгармачыл жөндөмүн өнүктүрүүгө, окуучуларды турмуштун ар кандай шартына ийкемдешүүгө, социализацияга (турмуштан ордун табууга) шарт түзүү;

- окуучуларга нормалдуу психологиялык климат камсыз кылуу;

- ар бир окуучунун жогорку максатка татыктуу экендигин ынандыруу;

- жашоонун оң, терс жолдору (ыйман, напси) жөнүндө кенен түшүнүк берүү;

- окуучулардын ички экологиясына көңүл бөлүү;

- интеллектуалдык, эмоционалдык, физикалык оптималдуу жүктөмдү, режимди тандоо, окуучулардын кыйынчылыгына жана ийгилигине жараша ийкемдүү иш-аракетти уюштуруу;

- өзүн тааныган, өстүргөн, ыймандуу, маданияттуу бүтүрүүчүлөрдүн чыгышына шарт түзүү;

- окуучуга кесипти туура тандоого багыт берүү боюнча сабактарды жана иш-чараларды уюштуруу;

- эмгек рыногундагы талап кылынган актуалдуу кесиптер боюнча маалымат берүү;

- окуучулардын өзүн-өзү таануу жана кесип тандоо боюнча компетенттүүлүгүн өнүктүрүү.

Принциптери:

а) гуманисттик тарбиянын принциптери:

- балдар менен чоңдордун шериктештиги, кызматташуу, биримдик, бири-бирин сыйлоо, өз ара ишеним;

б) инсанга багытталган тарбиянын принциптери:

- баланы инсан катары сыйлоо, ал жогорку социалдык баалуулук экендигин таануу, аны кайталангыс индивид катары кабыл алуу, аны өзгөртүүгө умтулбоо, анын инсандык сапатын өнүктүрүүгө таасир этүү (өнүктүрүүчү билимдерди сунуштоо);

в) табиятка ылайыкташуу принциби:

- окуучуларды табийгый, социомаданий өз ара байланыштын негизинде тарбиялоо, алардын курактык, жыныстык, психикалык, физиологиялык өзгөчөлүгүн эске алуу, баланын табияты менен күрөшпөй, андагы табийгый көрөңгөнү (шыгын, жөндөмүн, зээндүүлүгүн) өнүктүрүү;

г) ишмердүүлүк мамиле кылуу принциби:

- баланы дидактикалык оюндар, эмгек, чыгармачылык, бош убактагы иш-аракет аркылуу өнүктүрүү;

д) бирдиктүү мамиле кылуу принциби:

- билим берүү менен тарбия, биринин таасири экинчисине тийип туруучу өз ара аракеттешүүчү компоненттер сыяктуу мамиле түзүү;

е) ийгиликтүүлүк принциби:

- жалаң эле мектептеги климатка таянып чектелбей, баланын өзүнүн оптимизмге карай өзгөрүүсүн, башка чөйрөдөгү ийгилигин, аракетин эске алуу, баланын ийгилигин убагында байкоо, анын потенциалын, жаңы мүмкүнчүлүгүн ачууга жардам берүү;

ж) комплекстүү мамиле кылуу принциби:

- баланын сапаттарынын (биринин артынан экинчисин өнүктүрүүнүн ордуна) ар тараптуу комплекстүү өнүктүрүү;

з) тарбияны айырмалоо принциби:

- окуучулардын улутун, этносун, конфессиясын эске алуу, алардын уникалдуулугу, кайталанбастыгы менен эсептешүү, тарыхый жана маданий шартка ылайык тарбиялык мазмун, форма тандоо;

и) тарбияны интеграциялоо принциби: элдик педагогиканы классикалык педагогика, психология, философия, дин менен айкалыштыруу.

Программаны жүзөгө ашыруунун шарттары:

1. Иш-аракеттин тактикасын (жакынкы максатка жетүү үчүн колдонулуучу мазмунду, усулдарды) жана стратегиясынын (алыскы максатка жетүү үчүн колдонулуучу мазмунду, усулдарды) аныкталышы;

2. Тарбиялык процессти уюштурууга кадрлардын камсыз болушу;

3. Тарбия иштерин уюштуруучу жана класс жетекчинин кесиптик чеберчилигинин жана педагогикалык чыгармачылыгынын өсүшү;

4. Тарбиялык процессти анализдөө, диагноздоо, баалоо аракетинин болушу;

5. Материалдык-техникалык жана методикалык жактан камсыздалышы;

6. Тарбиялык иштердин мазмунун, формасын, методдорун өркүндөтүп туруу, эң жакшы натыйжага жетүү жолдорун издөө (оптимизациялоо) менен, тарбиялык иштердин абалынын көзөмөлдөлүшү;

7. Окуучулардын өзүн-өзү башкаруу органын, ата-энелер комитетин, социумду (жергиликтүү органдарды, мекемелерди, уюмдарды, жергиликтуу калкты иш менен камсыздандыруу борборлору ж.б.) тарбия иштерин пландаштырууда, уюштурууда ишке кызыктыруу.

Күтүлүүчү натыйжалар:

1. Тарбия иштери талаптагыдай уюшулса, окуучулардын жарандык, атуулдук (патриоттук), адептик, укуктук аң-сезими калыптанат, өзүнүн Ата мекенин сүйгөн, жоопкерчиликтүү атуул тарбиялоого жөндөмдүү тарбиялык система (буйруса) түзүлөт, кылмыштуулук, учетто турган өспүрүмдөрдүн саны азаят, жаман адаттардан арылууга жардам берилет;

2. Ар бир окуучу турмуштан өз ордун табат, чыгармачыл жөндөмү өнүгөт, мектептердин ийримдеринде, спорттук секцияларда катышкан балдардын саны көбөйөт;

3. Мамлекеттин, адамзаттын тарыхын, табигатты таанууга, аны коргоого, элдин жашоосун жакшыртууга окуучулардын кызыгуусу артат;

4. Кошумча билим алууга, өз кызыгуусун канааттандырууга мүмкүндүк алат;

5. Баланы өнүктүрүү боюнча мектеп менен үй-бүлөнүн кызматташтык байланышы бекемдейт;

6. Ата-энелерди педагогикалык-психологиялык жактан агартуу иштери системага салынат. Үй-бүлөнү сактап калуунун ролу кенен түшүндүрүлөт;

7. Мамлекеттин, коомдун, мекемелердин, (саясий, партиялык) уюмдардын тарбия иштерине кызыккандар үчүн бирдиктүү система түзүлөт;

8. Тарбия ишин уюштуруучулар, класс жетекчилердин кесиптик чеберчилигин өркүндөтүү боюнча система түзүлөт;

9. Педагогика илиминин азыркы жетишкендиктери, инновациялык технологиялары жана тарбиялык ишти сынак жүргүзүүгө, аны практикага киргизүүгө мүмкүндүк пайда болот;

10. Окуучуларга материалдык баалуулук менен бирге рухий, ыймандык баалуулуктарга бирдей мамиле кылууга карата багыт берилет;

11. Окуучулардын физикалык, рухий дилинин (психикалык) соолугуна карата камкордук көрүлөт, өзүн-өзү таанып, өзү билим алууга, өз жөндөмүн өзү өнүктүрүүгө, ийкемдүү көндүмдөрүн калыптандырууда өз маселесин өзү чечүүгө, өзүнүн келечек жолун, кесибин аныктоого, сынчыл ой жүгүртүүгө үйрөтүлөт.

Тарбия ишинин түпкү натыйжасы:

Стандарттуу эмес шартта, турмуштук кыйын абалдан жол таап кетүүгө жөндөмдүү, туура ой жүгүрткөн, өзүнө керектүү маалыматты табууга жөндөмдүү, эмгектик көндүмдөрү калыптанган, чыгармачыл жөндөмү, интеллектти, интуициясы өнүккөн, керек болгондо ишти өзгөртүүгө жөндөмдүү, жашоонун маңызын, биримдиктин наркын түшүнгөн, рухий өнүгүүнүн жол-жобосун билүүгө умтулган, тынчтыкты сүйүүчү,

адамгерчиликтүү, чөйрө менен тынчтыкта жанаша жашаганды билген, ырайымдуу, кайрымдуу, чарбачылык кылуу көндүмдөрүнө ээ болгон, үнөмчүл, эпчил, тыкан, бышык, элдик каада-салтты билген, жашоонун сергек, коопсуз мүнөзүн тандаган, жашоонун ар кандай жагдайында абийирин сактаган, эч кимден, эч нерседен көз каранды эмес, өз мүдөөсүн өзү жүзөгө ашырган, коомдогу ордун билген, Ата мекенин сүйгөн, ыймандуу бүтүрүүчүлөр тарбияланат.

Окуучулар төмөнкү билимге, билгичтикке ээ болушу керек:

- өлкөнүн тарыхын, кыргыз элинин каада-салтын, укумдан тукумга келе жаткан тартибин билүү;

- адамдын коомдогу функциясына, кесиптик кызматына жараша милдеттерин билүү;

- адамдын иш-аракетинин түрлөрүн, тиричилик кылуу маданиятын билүү;

- физикалык жана акыл эмгегин айкалыштыра билүү;

- адамдын (эркектин, аялзатынын) турмуштагы, үй-бүлөдөгү ордун билүү;

- адамдын ички жана сырткы сулуулугу, ички жана сырткы маданияты, кеп маданияты жөнүндө түшүнүккө ээ болуу;

- маданияттуу жашоо нормасын билип, материалдык жана рухий баалуулуктарга тең салмактуу мамиле кылуу;

- үн алгы менен сын алгынын, интернеттин, ЖМКнын (жалпы маалымат каражаттарынын) ролун билип, бирок негативдүү маалыматтарга (парнография, маалымат согушу, бүлдүрүүчү программаларга ж.б.) иммунитеттүү (ээрчибей) мамиле түзүү;

- эркек менен аялдын идеал-образын билүү;

- үй-бүлөлүк гармониялуу мамиле түзүүнүн маданиятын билүү.

Көндүмдөр:

- өзүнүн жөндөмүнө ылайык иштин түрүн тандоо;

- өзүнө-өзү жана айлана-чөйрөсүнө анализ жүргүзүү;

- өзүнүн жөндөмүн, шыгын, кызыкчылыгын аныктап, өзү кесип тандоо;

- турмуштук окуяны, жагдайды түшүнүү, ага туура мамиле кылуу;

- күнүмдүк жашоодо өзүн башкалардан маданияттуу (этикалык норманын чегинде) коргоо;

- маалыматты маданияттуу билдирүү, дүйнөнүн жалпы илимий, конфессиялык картинасын элестетүү, айлана-чөйрөгө назар салуу;

- керектөөлөрүн нормадан ашырбоо, акыл-эстүүлүк, өлчөмүн билүү;

- саясий, турмуштук ж.б. жагдайга карата туура позицияга ээ болуу;

- адамдын мүнөзүнө жараша мамиле кылуу, өткөндөрдү, улуу муундагыларды, ата-энесин ж.б. сыйлоо;

- өз элинин адебин, руханий казынасын, тарыхын, тилин, динин сыйлоо, ага сыймыктануу;

- Ата мекенди, элин, жерин сүйүү, Ата мекенге, өлкөгө пайдалуу иш жасоо.

Аракеттин түрлөрү:

- мектептик, үй-бүлөлүк тиричиликке катышуу, эмеректерди ондоо, гүл өстүрүү, коомдук пайдалуу эмгек;

- бак тигүүгө, жашылча-жемиш ж.б. өстүрүүгө жардамдашуу;

- мал багууга, балык чарбачылыгына ж.б. жардамдашуу;

- предметтик, көркөм өнөргө үйрөтүүчү ийримдерге, спорттук секцияларга катышуу;

- өлкөдө жана чет өлкөдө өткөн окуяларга байланыштуу талкууларга катышуу;

- кызыккан предмет боюнча өз билимин тереңдетүү;

- эмгектин, спорттун, өнөрдүн ар кандай түрү менен таанышуу;

- класстан (мектептен) тышкаркы иштерге катышуу, пайдалуу жолугушууларды жана экскурсияларды уюштуруу.

КЛАССТАН ТЫШКАРКЫ ИШТЕРДИН, ТАРБИЯЛЫК САБАКТАРДЫН ФОРМАЛАРЫ ЖАНА МЕТОДДОРУ

Тарбия иштерин уюштуруунун көпчүлүк бөлүгү класстан тышкаркы иштер аркылуу жүзөгө ашырылат. Класстан тышкаркы иштер деп инсанга социалдык тажрыйбаны кабыл алууга зарыл шарт түзүүнү камсыз кылуу үчүн педагогдун окуу убактысынан тышкары ар кандай иш-чараларды уюштуруусун айтабыз, б.а. класстан тышкаркы иштер деп окуу-тарбия процессинде окуучуларга таасирдүү болгон ар кандай (илимий, маданий, эмгектик ж.б.) иш-аракеттердин жыйындысын аташат. Класстан тышкаркы иштери жакшы жолго коюлган мектептерде педагогикалык жактан кароосуз калган, асоциалдык жүрүм-турумдагы, тарбияланышы кыйын, девианттуу (адептик нормадан четтеген), деликвенттүү (укуктук нормадан четтеген) балдар сейрек кездешет. Ошондой эле мындай мектептин бүтүрүүчүлөрүнүн коомдон өз ордун табуу мүмкүнчүлүктөрү жогору болот.

Класстан тышкаркы иштердин массалык формалары: жумалык, он күндүк (декада), айлык (месячник), турнир (илимий, спорттук ж.б.), конкурс, кароо, оюндар (спорттук, интеллектуалдык, көркөм) окуучулардын иштеринин көргөзмөсү, конференция, дубал газета чыгаруу, жергиликтүү радио түйүнү, (адабий, илимий, маданий) кечелер, улуу инсандар (акын-жазуучулар, окумуштуулар, сүрөтчүлөр, спортсмендер, эмгектин каармандары) менен жолугушуу ж.б.

Класстан тышкаркы иштердин жеке формалары: адабий, илимий окуу, жаңылыктар менен таанышуу, изилдөө ишин жүргүзүү, экономикалык, экологиялык ж.б. долбоорлорду түзүү, өз алдынча чыгармачылыгын өнүктүрүү (ыр, тамсил, доклад, реферат ж.б. жазуу, сүрөт тартуу, кол өнөрчүлүк ж.б.). Класстан тышкаркы иштердин убакыт тартиби боюнча регламент түзүлүп өткөрүлүүчү формалары: ийримдер, факультатив, курс, секциялар ж.б. Ийримдердин, курстардын,

факультативдердин ж.б. жыйынтыктоочу отчеттук (ачык) иш-чаралардын формалары:

Ачык сабактар (конференция, талкуу, тегерек стол, сот процесси ж.б.);

Викторина, конкурс, турнир, эстафета ж.б.;

Эмне, качан, кайда? (оюн);

ШТК (КВН);

Ийримде жасалган иштердин көргөзмөсү (модель, макет, буклет, көргөзмө куралдар, кол өнөрчүлүк, зергерчилик ж.б.).

КЛАССТАН ТЫШКАРКЫ ИШТЕРДЕГИ ЖАНА ТАРБИЯЛЫК САБАКТАРДАГЫ ТАРБИЯ БЕРҮҮНҮ МЕТОДДОРУ

Натыйжалуу технология	Кызматташуу технологиясы	Ырайым кылуу технологиясы
НЕГИЗГИ	НЕГИЗГИ	НЕГИЗГИ
Түшүндүрүү	Маектешүү	Аңгеме
Көрсөтмө берүү	Талкуу, көзөмөлдөө	Талкуу
Китеп менен иштөө	Сунуштоо	Пикир алышуу
Демонстрация	Таанып билүүчү оюндар	Дидактикалык оюндар
Салттуу усулдар	Программаланган окутуу методу	Салттуу усулдар
Педагогикалык көмөк көрсөтүү	Проблеманы чечүүгө үйрөтүү	Педагогикалык көмөк көрсөтүү
Лекция	Практикалык метод	Жагымдуу жагдай түзүү методу
Көрсөтүү	Салттуу усулдар	Салттуу эмес усулдар
Көрсөтмөлүүлүк	Педагогикалык көмөк көрсөтүү	Үйрөтүү
Видео, аудио техника	Көрсөтмөлүүлүк	Байкоо жүргүзүү
Колдонууга үйрөтүү	Демонстрация	Багыт берүү
Тест алуу	Китеп менен иштөө	Видео, аудио техника

Класстык тарбиялык сабактар жумасына бир жолу өтүлөт. Класс жетекчи төмөндө көрсөтүлгөн тематика боюнча класстык тарбиялык сабак өткөрүүгө, класс жетекчинин журналына каттоого милдеттүү. Жалпы бир окуу жылына 30 тема берилди, 4 тема класс жетекчинин тандоосуна калтырылды. Бул темаларды шартка жараша айрымдарын өзгөртүп пайдаланууга болот.

Класс активи, окуучулардын өзүн-өзү башкаруу комитети, ата-энелер, китепканачы ж.б. менен бирдикте өткөрүлүүчү тарбиялык сабактардын темалары да берилди.

КЛАССТЫК ТАРБИЯЛЫК САБАКТАРДЫН ТЕМАЛАРЫ

1-класс

I чейрек (9 саат)	
1.	Менин мекеним – Кыргызстан. Мекен түшүнүгү. Мекенди сүйүү, урматтоо.
2.	Биз окшошпуз, бирок ар башкабыз. Ар бир адамдын мүнөзүндөгү өзгөчөлүк. Адамдардагы окшоштук. Биримдик жана ынтымак.
3.	Саламдашуу адеби. «Жакшы» деген эмне жана «жаман» деген эмне? Сылыктык жана одонолук. Коомдук жайдагы, сырттагы тартип.
4.	Менин досторумдун тарыхы. Достуктун үлгүлүү учурлары. Өз досторуна мүнөздөмө берүүгө, ар дайым жакшы жагы менен мактанууга үйрөтүү.
5.	Мен киммин? Мен кандаймын? Мүнөз. Темперамент. Ар бир баланын мүнөзүндөгү өзгөчө учурлар. Өзүн таануу.
6.	Жоопкерчиликтүү болуу деген эмне? Бардык нерсеге жоопкерчилик менен мамиле кылууга

	үйрөнүү. Жоопкерчилик мыкты, адамды өстүрүүчү сапат.
7.	Коомдук жайда тартиптүү бол! Коомдук жайда жүрүүнүн эрежелери жана аларды башкаларга жайылтуу. Үлгү болуу.
8.	Жолдо жүрүү, коопсуз жашоо тартиби. Мектептин тартибине баш ийүү, мектеп талап кылган эрежелерди аткаруу. Жоопкерчилик мамиле.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
II чейрек (7 саат)	
1.	Табиятты бүлүндүрүү – адепсиздик. Табияттын каргышы. Гүлдөр, өсүмдүктөр – абаны тазалап турат. Ар бир кыйылган дарак – соолуган өмүр сыяктуу. Жаныбарлар биздин байлык. Төрт мезгилдин сыры.
2.	Бөбөгүңө өбөк, ага-эжеңе жөлөк бол. Ата-энеңди сыйла. Бата менен эл көгөрөт. Тегинди бил, ыйманыңды сакта!
3.	Китепти кантип окуу керек? Окурманга кеңеш. Биздин үйдөгү журналдар. Мен сүйгөн китеп.
4.	Үй ичиндеги гүлдөр – абаны тазалап турат. Бөлмө ичиндеги гүлдөрдүн абаны тазартуу касиети. Гүл өстүрүүнү пайдасы. Бөлмө гүлдөрүн тандоо. Ар бир балага гүл өстүрүүгө тапшырма берүү.
5.	Мугалим – экинчи ата-энем. Мугалим - акылдын кенчи. Мугалим – келечек муундун устаты.
6.	Денени чыңдоо – узак өмүргө өбөлгө. Ар дайым дененин тазалыгына көңүл буруу. Денени чыңдоочу көнүгүүлөрдү такай аткаруу. Дене тарбиясын адат кылуу.
7.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
III чейрек (9 саат)	

1.	Мектеп күндөлүгү. Аны менен кантип иштейбиз? Окуучунун күндөлүк режими. Биздин класс танаписте.
2.	Таза болсоң суудай бол, баарын жууп кетирген. Суу – адамзаттын өмүр булагы. Жарашыктуу кийин. Денени чыңдоо – узак өмүргө өбөлгө.
3.	Мен киммин? Мен кандаймын? Менин атымдын мааниси. Мен эмнени кыялданам? Мен билем, ойлойм, каалайм. Жаштын тилегин берет.
4.	Жаныбарлар биздин байлык! Жаныбарларга аяр мамиле жасоого үйрөнүү. Кызыл китепке кирген жаныбарлар тууралуу маалымат. Үй жаныбарларына кам көрүү.
5.	Суу – бул адамзаттын өмүрү. Сууну кор тутпоо. Суунун зарылдыгы. “Суу сыйлаган зор болоор, суу кордогон кор болоор”
6.	Салам, сага, санжыралуу ноорум! Ноорум – кыргыз элинин нарктуулугун чагылдырган майрам. Майрамдагы каада-салт. Сүмөлөк – улуттук даам.
7.	Төрт мезгилдин өз-өзүнчө сыры бар! Ар бир мезгилдин өзгөчөлүгү. Ар бир мезгилдин адам жашоосундагы ордун белгилүү.
8.	Баатырлар эл сыймыгы. Кыргыз элинин баатырлары тууралуу маалымат. Манас, Балбай, Эр Табылды ж.б.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
IV чейрек (9 саат)	
1.	Табият да каргайт. Табиятка жасаган адам баласынын зулумдуктары. Табияттын адам баласына берген жообу, кайтарымы. Жаратылыш кырсыктары.
2.	Менин атымдын мааниси эмне? Ат – адамдын тагдыры. Ысым коюунун маанилүүлүгү. Ар бир бала өз атынын коюлуу тарыхын, маанисин

	чечмелей алат.
3.	Тегинди бил, ыйманыңды сакта! Жети ата. Текти билүүнү маанилүүлүгү. Жети ата санжырасын жаттоо.
4.	Жарашыктуу кийинүү да адеп. “Адамдын көркү чүпүрөк”. Жарашыктуу, таза кийинүү адамдын беделин көтөрөт. Кийинүү маданияты.
5.	Бата менен эл көгөрөт. Батанын мааниси. Батанын түрлөрү. Бата жаттоо, бата берүүгө үйрөнүү.
6.	Манасым менин мурасым. “Манас” эпосу тууралуу алгачкы түшүнүктөр. Манастын балалык чагы.
7.	Бир тууганым – тирегим. Бир туугандарга сый мамиле. Бир туугандардын ролу.
8.	Ар бир кыйылган дарак – соолуган өмүр. “Эртең кыямат болот десе да, бир дарак тик”. Дарактардын адам жашоосундагы ролу. Дарак өстүрүү.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.

2-класс

I чейрек (9 саат)	
1.	Менин мекеним – Кыргызстан. Ата журтум, кичи мекеним. Мекенди сүйүү, урматтоо.
2.	Мектеп күндөлүгү. Аны менен кантип иштетебиз. Күдөлүк – балага стимул берүүчү курал.
3.	Окуучунун күндөлүк режими. Ар бир күндүн тартиби. Күндү туура пландаштыруу.
4.	Китеп – билим булагы, билим – өнөр чырагы. Билимдүүгө дүйнө жарык.
5.	Билимдүү болсоң – өсөсүң, билимсиз болсоң – осолсуң.

	Билимсиздер коомду артка тартат. Билимдин баркы. Билимге дилгир болууга адаттар.
6.	Сүйлөшүү маданияты. Тил – адамдын күзгүсү. Тил – ойдун сандыгы. Биздин үй-бүлөдөгү сүйлөшүү.
7.	Түшүм майрам – ырыс майрам. Күз – түшүмдүн, берекенин мезгили. Түшүм жыйноо салтанаты. Түшүм жыйноого катышуу. Кыргыз элинин түшүм жыйноодогу элдик наркы.
8.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
II чейрек (7 саат)	
1.	Мугалим – акылдын кенчи. Мугалимдин баркы. Мугалимди сыйлоо, экинчи ата-эне катары көрүү.
2.	Карылар – үйдүн куту. Карысы бардын ырысы бар. Ата-эненин мээрими.
3.	Мен эмнени кыялданам? Балдардын орундала турган кыялдары. Кыялдын максатка айланышы. Кыялдануунун пайда-зыяны.
4.	Биздин үй-бүлөнүн туулган күндөрү. Туулган күн – үй-бүлөлүк салт. Үй-бүлөдөгү ар бир жашоочунун туулган күнүн календарга белгилөө.
5.	Чындык жана жалган. Калп сөз – ырыс кесет. Чын айтып зыян тапсаң, акыры жетесиң муратка, калп айтып пайда тапсаң, акыры каласың уятка.
6.	Жаңы жылдык жакшы тилек. Жаңы жылдын тарыхы. Аны майрамдоо. Жаңы жылдагы жагымдуу учурлар.
7.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
III чейрек (9 саат)	
1.	Айлана-чөйрөнү коргоо – атуулдук милдет. Эр энеден туулат, эл үчүн жашайт. Баатырлар эл сыймыгы.

2.	Тыкандык. Тазалык – жарым ыйман. Коомдук тартип.
3.	Таарыныч жана таарынуунун себептери. Таарынчаактык сапаттын кесепеттери. Таарынуу адатты калтырууга сунуштар.
4.	Канаттуулар биздин досубуз. Канаттууларга аяр мамиле жасоо. Кыргызстандагы канаттууларды таануу. Аларды коргоону уюштуруу.
5.	Эне сыйлаган – элге жагат. Эне тууралуу ырлар, чыгармаларды аткаруу. Энени сыйлоо, урматтоо. Энеге арнап каалоо жазуу.
6.	Өзүмчүлдүк. Ал кандай сапат? Бул сапаттын кесепеттери.
7.	Кесип тандоону эрте баштоо керек. Ар бир кесиптин артыкчылыгы. Кесип тандоону эрте баштоонун пайдасы. Ата-эненин кесибин тууралуу сүйлөө.
8.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
IV чейрек (9 саат)	
1.	Өнөр үйрөнүү - бул кесип тандоо. Ар бир адамды бир өнөр үйрөнүүгө багыттоо. “Өнөрдүн пайдасы” жомогу. Мектепте үйрөнүүчү өнөрлөр.
2.	Эл тилектештиги – ынтымакта. Эл достугу – улук. Улуттар биримдиги – улуу байлык. Эл сыйлаган эшикте калбайт.
3.	Бала укугу – ыйык. Балдардын укугу тууралуу конвенциядан үзүндүлөр. Укукту билүүнү артыкчылыгы. Укук жана милдет.
4.	«Манас» эпосу – кыргыз мурасы. “Манас” эпосу тууралуу маалымат. Манастын төрөлүшү, балалык чагы.
5.	Улуу жеңиш – унутулбайт. 9-май жеңиш күнү! Аталардын улуу эмгеги. Согуш ардагерлерине урмат.

6.	Досундун жакшы сапаттары кайсы? “Досунду көрүп, сенин ким экендигинди айтып берем” сөзүнүн мааниси. Жакын досуна мүнөздө.
7.	Адеп – ыймандын сырткы көрүнүшү. Адептүү алкыш, адепсиз каргыш алат. Адептүүлүктүн белгилерин саноо.
8.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
9.	Мен жайкы эс алууну кайда өткөрөм.

3-класс

I чейрек (9 саат)	
1.	Кыргызстан – эркин мамлекет. Мекеним – алтын бешигим. Мекен – астанадан башталат.
2.	Чындык жана жалган – ал кандай болот? Жалган айткан жарыбайт. Ар дайым чынчыл бол. Чынчыл адамдын сый-урматы.
3.	Адеп – ыймандын сырткы «кийими». Адептүүлүк – адам көркү. Адептүү инсандын коомдогу орду. Адептүү бала болууга умтулуу.
4.	Сараңдыктын кесепеттери. “Карынбайды жер жуткан” деген уламыштын мааниси. Сараң адамдын образы.
5.	Тил – ойдун сандыгы. Кыргыз тилинин улуулугу. Эне тилине болгон камкордук, урмат.
6.	Мугалим келечек муундун устаты. Устаттын улуулугу. Мугалимди сыйлоо, урматтоо.
7.	Мүнөз. Маанай. Көңүл жана көңүлсүздүк. Бактылуу болуу мүнөздөн.
8.	Улууга урмат, кичүүгө ызаат. Урмат, ызаат түшүнүгү. Карылар күнүнүн зарылдыгы, аларга көрүлгөн камкордук.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.

II чейрек (7 саат)	
1.	Сыналгыдан, компьютерден пайдалуу нерсени көрүүгө үйрөн. Компьютердик айрым оюндардын зыяндуулугу.
2.	Чет элдик терс таасирден сактан. Кыргыз маданияты – чоң баалуулук. Чет элдик терс адаттарга талдоо.
3.	Калк кайгысы болгон терс сапаттар. Өзүмчүлдүк, адепсиздик, сараңдык, наадандык, түркөйлүк. Кайрымсыздык – калк кайгысы.
4.	Мен билем, мен ойлойм, мен каалайм. Бул үч түшүнүктү билүүнүн зарылдыгы. Адамдардын муктаждыгы.
5.	Менин үй-бүлөм – бул... Үй-бүлөнүн бекемдиги. Үй-бүлөдөгү ынтымак.
6.	Жаңы кесиптер, адистиктер. Учурдагы жаңы пайда болуп жаткан кесиптер. Керектүү кесипке окуунун зарылдыгы.
7.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
III чейрек (9 саат)	
1.	Ак эмгектин наны таттуу. Жаздын бир күндүк эмгеги жыл бою багат.
2.	Билимдүүгө дүйнө жарык. Билимдин адам жашоосундагы ролу. Билимдүү адамдын бейнеси.
3.	Табият менен таттуу мамиле. Эртең кыямат болот десе да, бүгүн бир көчөт тигип кой. Канаттууларды корго.
4.	Таза абанын, суунун, күндүн ролу. Суунун адамдын организми, жашоосундагы ролу. Сууну кор тутпоо.
5.	Туура тамактануу – ден соолукка, узак жашоого өбөлгө. Режимди сакта. Жаман адаттардан алыс бол!
6.	Кайрымдуулук – улуулук.

	Кайрымдуулук сапатты калыптандыруу. Кайрымдуулук жасоо үчүн марафон уюштуруу.
7.	Эрдик билекте эмес – жүрөктө. Эр жүрөк болуунун артыкчылыктары. “Билеги күчтүү бирди, билими күчтүү миңди чыгат”.
8.	Жашоо балансынын дөңгөлөгү. Жашоону кантип баланстоо керек? Жашоону баланстоонун маанилүүлүгү.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
IV чейрек (9 саат)	
1.	Тыкандыктын мааниси. Ар дайым келечекти туура пландоо. «Бүгүнкү бүтүүчү ишти эртеңкиге калтырба»,
2.	Жаман адаттардан алыс бол! Жаман адаттардан арылуунун үйрөнүү. “Жамандан жаа бою кач”.
3.	Белек берүү маданияты. Мамилелешүү маданияты. Телефондо сүйлөшүү маданияты.
4.	Телефондо сүйлөшүү маданияты. Мобилдик телефондо сүйлөшүүнү эрежеси. Телефонго көп кароонун зыяндуулугу.
5.	Мекен – астанадан башталат. Ата журтту сүйүүгө, урматтоого үйрөнүү. Мекенчил болуу.
6.	Эл достугу – улук. “Улуттар аралык ынтымак-достук”. Башка улуттарга болгон сый мамиле. Улутчул эмес, мекенчил болуу.
7.	Жети атанды бил! Тегиңди бил, ыйманыңды сакта. Жети атаны билүүнүн артыкчылыгы. Санжыра.
8.	Классташтар менен кызматташуу. Теңтуштарды сыйлоо, урматтоо. Аларга болгон жылуу мамиле.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.

4-класс

I чейрек (9 саат)	
1.	Мекеним – алтын бешигим. Мекенди сүйүү. Мекенчилдик.
2.	Мен кайсы кесиптин ээси болгум келет? Кесип тандоо – келечекти куруу. Кесип бул – тагдыр. Сүйгөн кесибин терең өздөштүрүү.
3.	Өнөр алды – кызыл тил. Канча тил билсең, ошончо дил, эл билесиң. Көп тил билүүнүн артыкчылыгы. Көп тил билген өрнөктүү инсандар менен жолугушуу.
4.	Даанышмандар, акылмандар – калк казынасы. Байыркы баатырлар баяны.
5.	Жолдо жүрсөң абайла. Жолдо жүрүүнүн эрежелери менен таанышуу. “Үй-мектеп-үй” маршрутдук баракчасын даярдоо.
6.	Дүйнө адамдарынын ачылыштары. Дүйнөнү, элдерди, адамдарды тааны, өзүңдү тааны.
7.	Жакындар, туугандар, кошуналар менен туура мамиле. Өз ара жардамдашуунун, биримдиктин мааниси.
8.	Жоомарттык – эр адамдын иши. Жоомарттыктын мааниси. Мартык, колу ачыктык.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
II чейрек (7 саат)	
1.	Менин ниетим жана менин пейилим. Ниет менен пейилдин байланышы. Алардын мааниси.
2.	Биз толлеранттуу болобуз! Толлеранттуулуктун мааниси. Толлеранттуу инсан, толлеранттуу коом.
3.	Баланын укугу жана милдеттери. Ата-эненин укугу, милдеттери. Мыйзам менен таанышуу.

	ДМЧ (ден соолугу, мүмкүнчүлүгү чектелген) баланын укугу.
4.	Менин турмуштагы досум. Достун турмуштагы мааниси. Достун түрлөрү. Доско мамиле.
5.	Көңүлдүү жана көңүлсүздүк. Ар дайым көңүлдүү жүрүүнүн сыры. Көңүлсүздүккө көп кабылбоо.
6.	Каадасы болбой эл болбойт. Элдик каада-салт, руханий мурас.
7.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
III чейрек (9 саат)	
1.	Бактылуу болуу деген эмне? Бактылуулуктун формуласы. Үй-бүлөдөгү бактылуулук. Бактылуу балалык.
2.	Жер планетасындагы элдер кантип жашашат? Гармониялуу мамиле. Эл таануу. Жер бетиндеги элдердин жашоосу менен таанышуу.
3.	Мамлекеттик жана официалдуу тил.
4.	Кыз адеби кымбат, уул адеби урмат. “Кызга кырк үйдөн тыюу”. Эркек, кыз балага туура мамиле.
5.	Сүйүктүү ишти табуу – менин бактылуу келечегим. Мен кайсы кесиптин ээси болгум келет? Өнөрлүү – өлбөйт. Иштемчилдик.
6.	Ооматтуу Ошум сыймыгым! Ош шаарынын 3000 жылдан ашуун тарыхы. Сулайман-Тоо.
7.	Менин чечимим. Чечим чыгарууда кеңешүүнү маанилүүлүгү. Ар бир чечим ойлонулган кадам.
8.	Байыркы баатырлар баяны. Кыргыз элинин, мамлекеттүүлүгүнүн калыптанышына салым кошкон баатырлардын баяны.

9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
IV чейрек (9 саат)	
1.	Жаздын бир күнү жылга тете. Жаз айынын жагымдуу сырлары. Эмгектенүүнү пайдасы.
2.	Табиятты сүй! Ысык-Көл – кыргыз бермети. Табиятка болгон таттуу мамиле. Ысык-Көл тууралуу уламыш. Көлдүн касиети.
3.	Адал ырыскы. Арамдан алыс бол! Адалды арамдан айырмалоо.
4.	Мыйзам деген эмне? Мыйзам тууралуу алгачкы түшүнүктөр.
5.	Ишенимдүүлүк. Досундун, жакындарыңдын сырын ишенип айтса, ичинден чыгарба.
6.	Көралбастык – калк кайгысы. Ичи тардыктын зыяны. Калк ичиндеги кайрымдуулукка мисал болчу сапаттардан өрнөк.
7.	Кош бол, башталгыч класс!
8.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
9.	Мен жайында кайда эс алам.

5-класс

I чейрек (9 саат)	
1.	Бирөөнүн буюмуна уруксатсыз тийүү – адепсиздик. Уруксат суроо адеби. Амантка кыянаттык кылбоо.
2.	Жакшылыктын акыбети – жакшылык менен кайтат. Жакшылык кылууда жарышуу. Кылынган жакшылыкты эч качан милдет кылбоо. “Жакшылыкка жакшылык эр кишинин иши”.
3.	Жоомарттыкта жана кайрымдуулукта шаркырап аккан суудай бол. Мевлананын жети осуятынын адам жашоосундагы орду, терең мааниси. Жоомарттыктык, кайрымдуулук адамдык мыкты сапаттар. Кыргыз элиндеги жоомарттыкка,

	кайрымдуулукка үлгү болчу инсандардын өмүрү.
4.	Боорукердикте жана мээримдүүлүктө жадырап тийген күндөй бол. Боорукерликтин, мээримдүүлүктүн адам жашоосуна, мүнөзүнө тийгизген таасири. Мээримдин күчү. Кыргыз элинин нарктуу турмушундагы бул сапаттарга өрнөктөр.
5.	Бирөөнүн кемчиликтерин жашырууда капкараңгы түндөй бол. Башка адамдын кемчилигин жашыруу мыкты сапат. Бирөөдөн кемчилик издей бербөө. “Өзүнүн башындагы төөнү көрбөй, бирөөнүн башындагы чөптү көрөт”.
6.	Токтоолукта жана жөнөкөйлүктө көтөрүмдүү жердей бол. Сабырдуулук, токтоолук. Ар кандай сыноону көтөр билүү инсандык улуу касиет. Жөнөкөй адам ар дайым бийик болот.
7.	Чыдамдуулукта чалкып жаткан деңиздей бол. Чыдамдуу болуунун артыкчылыктары. Чыдамдуулукка турмуштук өрнөктөр.
8.	Каарың келип ачууланганда, үн чыгарбас балыктай бол. “Ачуу душман – акыл дос”. Ачууга алдырбоо мыкты сапат. “Оң колундун ачуусун, сол колуң менен бас”, “Ачууң келсе жүзгө чейин сана”.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
II чейрек (7 саат)	
1.	Кандай болсоң ошондой көрүн, кандай көрүнсөң ошондой бол. Табиятыңдан кандай болсоң ошол калыбыңдан жазбоо. Жасалмалуулуктан качуу.
2.	Дос жана достошуу. Достуктун турмуштагы үлгүлүү учурлары. Дос күтүүнүн артыкчылыктары. Доско мамиле. “Жүз сомун болгуча, жүз досун болсун”
3.	Сараңдык.

	Сараң адамга мүнөздөмө. Сараңдыктын кесепеттери. Берешен болууга умтулуу. Кыргыз элинин “Карынбайды жер жуткан” уламышынын маанисин ачыктоо.
4.	Үй-бүлөдөгү улуулардын милдети. Үй-бүлө мүчөлөрүнүн милдеттиринин бөлүнүшү. Чоң ата, чоң эне, ата-эне, улуу бир туугандар. Кыргыз салтындагы үй-бүлө наркы.
5.	Ынтымактуу кошуна болуу. “Конуш албай, кошуна ал”. Кошуна менен болгон мамиле. Кошуналардын ынтымагы.
6.	Элдин кыз балага, аялзатына болгон урматтуу мамилеси. Кыргыз элинин аялзатына болгон сый-урматы. Тарыхтагы нарктуу аялдардын образы. Алзатына болгон мамиле.
7.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
III чейрек (9 саат)	
1.	Менин кулк-мүнөзүм. Мүнөз – адам тагдырын түптөйт. Кулк-мүнөздүн жакшы болушу, адам менен мамилелешүүнү башкы көрсөткүчү. Жакшы мүнөз. Жаман мүнөз.
2.	Менин маанайымдын өзгөрүүсү жана сезимдерим. Жагымдуу маанай. Ички сезиди башкара билүү. Жакшы маанайды сыртка чыгара билүү.
3.	Мен өзүмдү таанып жатам. Өзүн-өзү тануу. Күнүмдүк жасаган ишине анализ жүргүзүү.
4.	Кесип дүйнөсү. Өнөр үйрөнүү. Кесипке ээ болуу. “Адал эмгекетин наны таттуу”.
5.	Иштемчилдик. Эмгекчил болуу. Эмгектенүүнү адам жашоосуна, ден соолугуна тийгизген таасири. Жалкоолуктан качуу.
6.	Сабырдуулук. “Сабырдын түбү сары алтын”. Сабыр кылуунун артыкчылыктары.

7.	Тарыхый эстеликтер. Өзгөндөгү эстеликтер, Бурана, Таш-Рабат.
8.	Абийириңди жашыңдан сакта. Абийириңди сактоо, аяр мамиле кылуу. Жакшы мүнөз күтүү.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
IV чейрек (9 саат)	
1.	Жамандык кылган жарыбайт. Жамандыктын акыбети. Жакшылыкта жарышуу. Жамандык кылуудан качуу.
2.	Орундуу сөз акыл-эстен от алат, орунсуз сөз ийининден баш алат. Кеп маданияты, туура сүйлөө. Көркөм сүйлөө. Кыргыз элиндеги сөзгө чечен инсандар тууралуу.
3.	Кимге кандай мамиле кылуу керек? Ар бир адамга өзүнчө мамиле жасоо. Сылыктык, сыпаалык. Кунанбаев Абайдан: “Адамзаттын баарын сүй” сөзүнүн мааниси.
4.	Ата-эненди сыйласаң, өз баландан сый көрөсүң. Ата-энеге мамиле. Үй-бүлөдөгү чоң ата, чоң эненин ролу. Аларга жасалган камкордук.
5.	Ата-эне ыраазы – Кудай ыраазы! Ата-эненин ыраазылыгын алууну адат кылуу. Кийинки муунга үлгү көрсөтүү.
6.	Эне сүтүн кантип актайбыз? Эненин баркын билүү. Энелерди даназалоо.
7.	Үй-бүлөдөгү бир туугандардын мамилеси. Бир туугандардын сый-урматы. Бир туугандардын орду. Ага, эже, ини, карындаш.
8.	Кайрымдуулук. Калк салтындагы кайрымдуулук. Кайрымдуулук жасоону адат кылуу.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.

6-класс

I чейрек (9 саат)	
1.	Максат жана максатка умтулуу. Максатты туура коё билүү. Максатка жетүүгө аракеттенүүнүн жолдору.
2.	Жолдош жана жолдошчулук. Жолдоштуктун мааниси. Дос менен жолдоштун айырмасы.
3.	Кекчил болбо, кечиримдүү бол! Кекчилдик жаман сапат экендигин андоо. Ар дайым кечиримдүү болууга умтулуу. Кечиримдүүлүккө өрнөк окуялар.
4.	Бирөөгө жамандык ойлобо жана жасаба. Ойду, дилди тазалоо. Жаман ойдон алыс болуу. Бирөөгө жакшылык кыла албасаң да, жамандык жасаба. “Бирөөгө ор казсаң терең каз, өзүң түшөсүң.”
5.	Билимдүүгө дүйнө жарык. Билимге умтулуу. Билимдин баркын түшүнүү. “Билимдүү озот, билимсиз тозот”
6.	Туулган жердин топурагы алтын. Туулган жерди сүйүү. Мекенчил болуу. “Капастагы булбул” жомогунун мааниси. “Ар кимдин туулган жери өзүнө Мисир”.
7.	Кыргыз тилим – байлыгым! Тил – улуу байлык. Эне тилди сактоо, аздектөө.
8.	Коопсуздук эрежелери. Жолдо жүрүүнүн эрежелерин билүү. Жол белгилери менен таанышуу.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
II чейрек (7 саат)	
1.	Мугалим – алтын чынарым! Мугалимге болгон сый-урмат. Мугалимдер майрамы. Устатка мамиле.

2.	Кичи пейилдүүлүк, сылыктык. Уяттуулук. Абийирдүүлүк.
3.	Мекенимде алтын күз. “Ак төөнүн карды жарылган мезгил”. Күзгү түшүм. Токчулук. Эмгек.
4.	Билим – түгөнбөгөн кенч. Билим алууга умтулуу. Билимдүү адамдын бейнеси. Ж.Баласагын “Кут алчу билим”
5.	Убакыт акчадан кымбат. Убакыттын баалуулугу. Убакытты үнөмдөө (Тайм менеджмент)
6.	Улуттун улуулугу тилинде. Эне тилим эчен кылым карыткан, эч ким аны өчүрө албайт тарыхтан. Кыргыз тилин кадырлоо. Тил байлыгын арттыруу. Эне тилдин улуулугу.
7.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
III чейрек (9 саат)	
1.	Менин бош убакытымдагы жана мектептеги кызыгууларым. Бош убакытты текке кетирбөө. Ар дайым маанилүү иш менен алек болуу. Мектептеги ийримдерге катышуу. Өнөр үйрөнүү.
2.	Гармониялуу мамиленин мааниси. Адамдардын мамилесиндеги гармония. Үй-бүлөдөгү гармония.
3.	Кесиптер дүйнөсүнө таандык баалуу сапаттар. “Ар бир кесип ардактуу”. Кесипке ээ болуунун артыкчылыктары. Кесип тандоого көз караштар.
4.	Адистиктерге карата калыптанып калган көз караштар. Ар бир кесиптин өзгөчөлүктөрү. Адистерге калыптанган көз караштарды төгүндөө же колдоо.
5.	Кыргыз Республикасынын символикаларындагы түстөрдүн чечмелениши. Туу. Герб. Гимн. Символикалардын мааниси.

6.	Калп айтуу, жалаа жабуу, алдамчылык. “Калптын казаны кайнабайт”, “Курулай жалаадан сакта!” макалдарынын мааниси. Алдамчы, жалаакор адамдан жаа бою качуу.
7.	Намыс жана ар-намыстуулук. “Эрди намыс өлтүрөт”. Намыска бек болуу, сактоо.
8.	Адамзаттын азыгы китеп. Китеп окуунун мааниси. Китеп менен дос болуу. Китеп тандоо.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
IV чейрек (9 саат)	
1.	Адамдардын айыбын жашыруу. “Ким бирөөнүн айыбын жашырса, анын айыбы да жашырылат”.
2.	Тазалык – жарым ыйман. Денени, айлана-төгөрөкти, жашаган үйдү таза кармоо. Бардык инсанды тазалыкка үгүттөө. Ички тазалык.
3.	Жалкоолук – жаман жорук. Жалкоо адамдын жарыбастыгы, жетпеген жашоодо күн кечирүүсү. Мээнеткечтикке умтулуу.
4.	Кыргызстан биздин мекенибиз. Кыргыз Республикасынын эгемедүүлүгү. Мекенге болгон сүйүү, мекенчилдик.
5.	Атына заты төп келген, чүрөктөй көлдөр кимде бар? Кыргыз көлдөрүнүн кооздугу. Ысык-Көл, Соң-Көл, Сары-Челек, Чатыр-Көл.
6.	Жер-суу аталыштары. Жер-суу аталыштары тарых барактарында. Топонимика. Сен жашаган аймактын аталышынын тарыхы.
7.	Абалкы аттарды кастарлай билели. Эски тарыхты эстеткен аталыштарды аздектөө. Аталыштардын маанисин жаш урпакка жеткирүү.
8.	Туз таткан жериңе кыянаттык кылба. “Бир күн туз таткан жериңе миң күн салам”. “Жакшылыкка жакшылык ар кишинин иши”.

	Жакшылыкка жакшылык менен жооп берүү.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.

7-класс

I чейрек (9 саат)	
1.	Соолутна жанды, соо болсун десен ата журт! Ата журтту аздектөө. Мекенчил болуу. Мекенге кызмат кылуу үчүн ден сак атуул болууга умтулуу.
2.	Улуттар биримдиги – улуу байлык. Жаман улут жок, жаман адам бар. Кыргыз Республикасынын аймагында жашаган башка улуттарга сый мамиле жасоо.
3.	Абийириңди жашыңдан сактагын, адашып жаман жолго баспагын. Жакшы инсан болуу үчүн абийирдин тазалыгы маанилүү. “Жамандан жаа бою кач”. “Жакшына жанаш, жамандан адаш. ”
4.	Ата-энең – сенин бейишиң. Ата-энени урматтоо. Аларды нааразы кылбоо. Ата-эненин батасы баланын коргоочу дубалы.
5.	Өмүр наркы бир мүнөттүк кумарбы? Жаман адаттарга азгырылбоо. Наркомания. Таксикомания. Алькоголь.
6.	Ачуу – душман, акыл – дос. “Оң колундун ачуусун, сол колун менен бас”. “Ачууң келсе жүзгө чейин сана”. Жакшы мүнөздү калыптандыруу.
7.	Тамеки – өмүр душманы. Тамекинин зыяндуулугу. Никотин.
8.	Жаратылышты коргойлучу, замандаш! Жаратылыштын адам жашоосуна тийгизген таасири. Жаратылышты бүлүндүрүүнүн экологияга тийгизген таасири.

9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
II чейрек (7 саат)	
1.	Эмгекчил, сарамжал, мээнеткеч адамдар коомдун түркүгү. “Ак эмгектин наны таттуу”. Эмгектенүү жакшы жашоого өбөлгө. Сарамжалдуулук мыкты сапат.
2.	Мекенди коргоо – ыйык милдет. “Эр жигит эл четинде, жоо бетинде”. Мекенчил болуу. Мекендин баркын сезүү.
3.	Ата Мекенге болгон кусалык деген эмне? Алыста жүргөндөрдүн мекенге болгон кусалыгына өрнөк окуялар. Мекенди сагынуу. Мекенди барктоо.
4.	Адептүүлүк – адам көркү. Мыкты сапаттарды адат кылуу. Адептүү болууга умтулуу. Мыкты сапаттарды калыптандыруу.
5.	Кунт коюп укканды үйрөнөм. Көп угуп, аз сүйлө, ойчул бол. Маанилүү сүйлөө. Баарлашуу маданияты. Кептин көркөмдүүлүгү. Сынчылдык ой жүгүртүү маданияты.
6.	Ар кимдин эмгеги өзүнө кымбат. Ак эмгек менен ырыскы табууга үйрөнүү. Адал эмгек. Жалкоолук. Оңой тамак.
7.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
III чейрек (9 саат)	
1.	Менин күчтүү жана алсыз жактарым, шык-жөндөмдөрүм. Өзүн-өзү өнүктүрүү. Алдыга умтулуу. Адамдагы шык-жөндөмдү өнүктүрүү. Күчтүү инсан.
2.	Үзгүлтүксүз билим алуу. Билим алуунун мөөнөтү, чеги жок. Билимдүү адамдын бейнеси. Билимдин пайдасы.
3.	Менин көндүмдөрүм жана талантым. Төгөрөгү төп келген, ар тараптуу өнүккөн инсан. Талантты таптоо.
4.	Кесиптерди талдап көрөбүз.

	Ар кандай кесиптин татаалдыгы, түйшүгү. Мыкты кесипке ээ болуу.
5.	Баланын кызыгуулары. Ар тараптуу өнүккөн инсан катары калыптануу. Бардык нерсеге сын көз караш менен кароо.
6.	Өзүмчүлдүк, кайдыгерлик. Өзүмчүлдүктүн кесепеттери. Кайдгерликтин кесепеттери.
7.	Мактанчаактык жана кошоматчылык. Мактанчаак адамдын бейнеси. Кошоматчылыктын кесепеттери.
8.	Ушакчылык, чагымчылык. Ушак айтуу, бирөөнү бирөөгө чагымчылоо жаман адат экендигин түшүнүү.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
IV чейрек (9 саат)	
1.	Ичи тардык, көрө албастык, кара ниеттик. Адамды өстүрбөгөн, жан дүйнөсүн кирдеткен сапаттар.
2.	Ысырапкерчилик, жалкоолук. Жалкоолуктун кесепети. Ашыкча ысырапкерчиликтен качуу. Жаман адаттардан алыс болуу.
3.	Орой-одонолук, ыксыз күлкү – адепсиздик. Сылык болуу. Ыгы жок күлүү маданиятсыздык. Адамдык мамилелер.
4.	Наадандык башталганда боорукердик азаят. Наадандыктын, кара өзгөйлүктүн зыяны.
5.	Намысы жоктун кадыры жок. “Эрди намыс өлтүрөт”. Намыстуу болууга умтулуу.
6.	Кыргыз эли – жаратман калк. Элдик нарктар, алардын баалуулугу. Элдин пейили, сыйчылыгы, меймандостугу.
7.	Өз сапаттарымды талдайм. Өзүн өзү көзөмөлдөө, тарбиялоо.
8.	Элдин айкөлдүгү, адилеттүүлүгү, адамгерчилиги. Мыкты инсандык сапаттардын калыптанышы.

	Адамгерчиликтин үлгүлөрү. Адилеттүү болуу. Айкөлдүк сапат.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.

8-класс

I чейрек (9 саат)	
1.	Максаттарды туура койгонду үйрөнөм. Шыгыңа жараша максат кой. Узун үмүткө берилбе. Максатка жетүүгө умтул.
2.	Жакшы жашоо программасын түзүү. Адам жашоосун өзү түптөйт. Жашоо программасын кантип түзүүгө болот?
3.	Китеп окууну көнүмүш адатка айландырыңыз. Үй-бүлөлүк китеп окуу сааты. Үй-бүлөлүк китепкана түзүү. Китептерди тандоо.
4.	Кылган ишиңизге маани бериңиз! Ар бир жасаган ишти анализдөөнү, анын натыйжасын баалоону үйрөнүү. Пайдалуу гана иштерди жасоо.
5.	Билимдүүгө дүйнө жарык, билимсиздин көөнү карып. Билимге болгон умтулуу. Билим алуунун натыйжалуулугу.
6.	Ачуунду жене бил! Ачуу душман – акыл дос. Ырыс алды - ынтымак. Ачуунун жеңүүнүн аракетин.
7.	Адептүүлүктүн мыйзамдары жашоонду жеңилдетет. Жашоонун жеңилин да, оорун да көтөрүү. Жашоону жеңилдетүүнү шарттары.
8.	Ден соолукта жашоонун сырларын билиңиз! Ден соолукка кам көрүү. Туура тамактануу. Дене тарбиясы менен алектенүү. Ден соолуктун жоголушунун себептери.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
II чейрек (7 саат)	
1.	Абийирдүү, чынчыл жашаңыз жана бактылуу

	болуңуз! Чынчылдыкка умтулуу. Баарынын абийир бийик. Бактылуу болуу адамдын өзүнөн көз каранды.
2.	Ийгиликтүү болуунун жолдорун үйрөнүңүз. Ийгиликке жетүүнү сырлары. Ийгиликтүү адамдардын окуялары.
3.	Сабак аткаруу системасын түзүңүз. Сабак аткаруунун туура уюштуруу. Билим алууга умтулуу.
4.	Стрессиз жашоону үйрөнүңүз. Стресс кайсы учурда пайда болот? Стресстен арылуунун жолдору.
5.	Жүрөк адамдын мотору. Жүрөктү сактоонун сырлары. Жүрөккө кам көрүү.
6.	Кыргыздын бийиги – ыймандуу адам. Адамдын улуулугун таануу. Адамдык асыл сапаттарды калыптандыруу.
7.	Кеп маданиятына көңүл бөлүү. Көйгөйлөрдү азайтуу.
III чейрек (9 саат)	
1.	Кунт коюп укканды үйрөнөм. Биз укканды билебизби? Бирөөнүн пикирин уга билүүгө үйрөнүү. Угуу жана уктуруу.
2.	Бири-бирибизди түшүнүүгө үйрөнөбүз. Менин сапатымдын сүрөтү. Угуп эле коюу жетишсиз, укканын түшүнүү чоң жетишкендик. Түшүнүү, анализдөө.
3.	Эмгектин азыркы дүйнөсүнүн картинасы. Эмгекчил болуу. Эмгекчил адамдын образы. Эмгек жана жашоо.
4.	Кесиптер үчүн талап кылынган негизги иш билгиликтер/компетенциялар. Өнөр үйрөнүү. Ар бир кесип ардактуу.
5.	Коомду регресс жолуна тарткан сапаттар: трайбализм, коррупция, кошоматчылык.
6.	Калп айтуу, жалаа жабуу, алдамчылык.

	“Калптын казаны кайнабайт”. Жаман сапаттардан оолак болуу. Бул сапаттагы адамдардын бейнесин талдоо.
7.	Акыл байлыгы – азбас байлык. Акылы аздын азабы көп.
8.	Ата журтум – ата мурасым. Мекендин баалуулугу. Мекенчил болуу.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
IV чейрек (9 саат)	
1.	Текеберчиликтин зыяндуулугу. Мактанчаактын, көйрөндүктүн кесепети.
2.	«Сиз кетирген жаңылыштыкты кайталабайын». Жаңылбаган адам болбойт. Кетирген жаңылыштыкты түзөтүү. Калп айтуу, жалаа жабуу, алдамчылык.
3.	Эне тилим эчен кылым карыткан, эч ким аны өчүрө албайт тарыхтан. Кыргыз тилинин баа-баркы. Эне тилдин тагдыры, тарыхы.
4.	Кыргыздын ак калпагы. Ак калпактын мааниси. Улуттук кийимдер.
5.	Жаңы доордун адистери (ийкемдүүлүк, сынчыл ойлом, чыгармачыл ж.б. компетенциялар жөнүндө) Учурдагы жаңы кесиптер. Жок болуп бараткан кесиптер. Ар бир кесип ээсинин жөндөмдүүлүктөрү.
6.	Сак бол! ВИЧ\СПИД. Ден соолук сыры. Ден соолукту сактоо.
7.	Дос күтүү адеби. Доско болгон мамиле. Достуктун түрлөрү. Курманбек менен Аккандын достугунун мисалында өрнөк берүү.
8.	Эч ким, эч нерсе, эч качан унутулбайт! Улуу Ата мекендик согуштун ардагерлери. Баатырдыкты эскерүү. Эл четине жоо келсе, жан аяган жигитпи? “Эр жигит эл четинде, жоо бетинде”.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.

9-класс

I чейрек (9 саат)	
1.	Башка элдин жана кыргыздардын маданияты. Адептик нарктуулугу.
2.	Коомдун, мамлекеттин, Ата мекендин алдында адамдын атуулдук милдеттери.
3.	Турмуштун адептик мыйзамдары. Толеранттуулуктун мааниси.
4.	Энеге, атага, балага мамиле. Бала менен ата-эненин мамилеси. Баланын ата-эненин алдындагы милдеттери.
5.	Кыз балага туура мамиле. Кыз балага болгон кыргыз элинин нарктуу тарбиясы. Кыздардын үй-бүлө, эл менен мамиле түзүү адеби.
6.	Адамдар менен тез таанышуу Чет элдик жаранга мамиле. Улууларга, кичүүлөргө мамиле.
7.	Жетим-жесирге, жолоочуга мамиле. Ырайымдуулук, боорукөгдик. Ар бир адамга сый мамиле жасоо.
8.	Устатка мамиле. “Устат атандан улук”. Устатка болгон мамиле тууралуу өрнөк окуялардын мааниси.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
II чейрек (7 саат)	
1.	Ишгермандык, биримдик – Мекен тиреги. Биримдик – улуу тирек. Эмгекчилдик.
2.	Тилге мамиле. “Тил арстан босогоңдо комдонгон” (Ж.Баласагын). Сөздүн кудурети. Жакшы сөз жан сергитет, жаман сөз жан кейитет.
3.	Тарыхый мурастарга мамиле. Ата-бабалардын баалуу мурастары, тарыхый эстеликтерди таануу, кийинки урпакка жеткирүү.

4.	Илимге мамиле. “Илим алуу ийне менен кудук казгандай”. Илимдин баркы. Илимге алууга умтулуу.
5.	Бирөөнүн акысына мамиле. Адал эмгек менен жан багуу. Бирөөгө зулумдук көрсөтпөө, бирөөнүн мүлкүнө ээ болбоо.
6.	Мусапырга жана конокко мамиле. Кыргыз элинин конокко жасаган мамилеси. Өрнөктүү окуялар. Конок күтүү каадасы.
7.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
III чейрек (9 саат)	
1.	Чыр-чатаксыз баарлашууга үйрөнөбүз. Чыр-чатакты чечүүнүн жолдору. Чыр-чатактын түрлөрү.
2.	Кесип тармактары. Кесиптер тууралуу маалымат. Кесипке багыттоо.
3.	Сапаттарыбызды жана көндүмдөрүбүздү талдайбыз. Өзүн-өзү тарбиялоо. Сапаттарды өнүктүрүүгө ыкмалар. Өрнөктүү окуялар.
4.	Кесиптик-техникалык окуу жайлар жана кесиптер. Окуу жай тандоонун чен белгилери/критерийлери. Окуу жай тандоонун өзгөчөлүктөрү. Балдарга кесип тандоого багыт берүү. Баланын жөндөмүн аныктоо.
5.	Туура тандалган кесип – ийгиликтүү жашоонун негизи. Өз кесибинен баар тапкан ийгиликтүү инсандар менен жолугушуу. Кесипти сүйүү. Эр эмгегин жер жебейт.
6.	Дене бойду чыңдоо адаби. Ден соолук маданияты. Денени чыңдоо көнүгүүлөрү. Сергек жашоо мүнөзү.
7.	Аманатка кыянаттык кылбоо адаби. Аманатка бекемдик. Бирөөгө кыйнаттык жасабоо. Зыянсыз жашоо. Жакшылыкта жарышуу.
8.	Конокто өзүн адып жүрүү адаби. Конокто, маданий чөйрөлөрдө өзүн алып жүрүү.

9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
IV чейрек (9 саат)	
1.	Үй-бүлө адеби. Үй-бүлөлүк салттар. Үй-бүлөдөгү ар бир мүчөнүн ролу.
2.	Кийим тандоо адеби. Таза, жарашыктуу кийинүү. Кийимге болгон мамиле. Жөнөкөйлүк.
3.	Кооптуу жүрүм-турумдун зыяны. Мопед, мотоцикл, ролик, самокат ж.б. жол эрежесин бузуунун зыяны.
4.	Акыл-парасат адеби. Баамчыл болуу. Бардык нерсеге сын көз менен, акыл менен кароо.
5.	Оорулууну көрүү адеби. Оорулуу адамга жардам берүү. Оорулуу адамдын көңүлүн алуу.
6.	Адалды арамдан айырмалаш адеби. Адал менен арамдын айырмасын билүү. Адал ырыскы табууга, адал турмуш кечирүүгө үйрөнүү.
7.	Адамдын табияты. Жакшы мүнөздү калыптандыруу. Улууга да кичүүгө да кичипейил болуу.
8.	Жашоонун мааниси. Сарамжалдуулук, боорукердик сапаттын артыкчылыктары.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.

10-класс

I чейрек (9 саат)	
1.	Өзүнүзгө болгон ишеничиңизди арттырыңыз. Өзүнө-өзү ишеним артуу, ар дайым алдыга умтулуу. Ар бир адамдагы өзгөчөлүк, жөндөм. Өзүмдү суроолор аркылуу тааныйм. Өз сапаттарымды талдайм.
2.	Руханий дүйнөңүз таза болсун. Руханий байлык. Жан дүйнөгө азык болчу каражаттар. Ички дүйнөнү тааныйбыз.

3.	Эмнеге жашап жатам. Адамдын жашоодогу максаты. Жашоону анализдей алуу. Турмуштагы ордун аныктоо.
4.	Кылган ишиңерге маани бергиле. Ар бир жасалган ишти ойлонуп жасоо. Кандай жумуш аткарбасын, чын дилден аткаруу.
5.	Окуп-үйрөнүүнү оңойлоштуруңуз. Окуудагы жетишкендиктерди анализдөө. Окууну оңойлоштуруучу ыкмалар, сунуштар.
6.	Бактылуу болуу мүнөздөн. Бакытка жетүүдөгү адамдын жеке аракети..
7.	Ийгиликке өжөрлүк менен умтулуңуз. Ийгиликке жетүүнү кадамдары. Өжөрлүктүн жашоодогу таасири. Ийгиликсиздиктин себептери. Чагылдыруу диалогу.
8.	Убакытты максатыңызга ылайык колдонуңуз. Убакытка сараңдык. Убакыттын баа-баркы.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
II чейрек (7 саат)	
1.	Сынактан (экзаменден) сар-санаа болуп коркпоңуз. Ар кандай сынактарды тапшыруудагы адамдын психологиялык абалы. Сынактарга даярдык көрүүгө сунуштар.
2.	Өспүрүмдүн өз маселесин өзү чечүү. Өз алдынчалыктын мааниси.
3.	Стресстен тез чыгууга аракет кылыңыз. Стресске кабылбоонун, андан чыгуунун жолдору.
4.	Адамды, коомду деградация жолуна салган нерселер: сойкулук, кумар оюндары, кылмыштуулук ж.б. Аракеттик, баңгилик – ыктыярдуу жиндилек. Наркотикалык заттардын зыяны. Талкаганган тагдырлар.
5.	Ийгиликтин негизги эрежелери. Ийгиликти багындыруунун, ийгиликке жетишүүнү негизги эрежелери жана аны ишкер ашыруу.

6.	Сабак окуунун эрежелери. Сабакка даярдануунун, сабакты жеңилдетүүнү эрежелери. Сунуштар.
7.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
III чейрек (9 саат)	
1.	Максатты туура коюуну үйрөнөбүз. Так, туура коюлган максат. Максатка жетүүнүн биринчи кадамы анын туура коюлушу.
2.	Кыялдарды реалдуу дүйнө менен салыштырабыз. Кыялдарды ишке ашыруунун техникалары. Кыял жана максат. Кылкеч инсан.
3.	Тандалган кесиптин мааниси. Ар кандай кесип ардактуу. Кесипке багыттоо. Баланын жөндөмүнө жараша багыт берүү.
4.	Жан дүйнөбүздүн абалын аныктайбыз. Адамдын жан дүйнөсүн таануу. Жан дүйнөнүн абалын аныктоого усулдар. Окшош жактарыбызды жана айырмачылыктарыбызды ажыратканды үйрөнөбүз.
5.	Адамзаттын глобалдык көйгөйлөрү – ВИЧ/СПИД. Венерологиялык дарттардан арылуу.
6.	Айлана-чөйрөнүздөгүлөр менен жакшы мамиле. Бири-бирибизди жакындан тааныйбыз. Мамиле куруунун, тил табышуунун ыкмалары. Чыр-чатаксыз баарлашуу ыкмасы. Жакшы мамиле түзүүгө сунуштар.
7.	«Китеп» эң жакын досунуз. Китеп окуунун эрежелери. Китеп тандоо.
8.	Кунт коюп угууну үйрөнүңүз. Угууну өнүктүрүү. Укканына анализ жүргүзүп, эстеп калуу ыкмалары.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
IV чейрек (9 саат)	
1.	Эске тутууну үйрөнүңүз (унутчаактык). Унутчаактыктан арылуунун жолдору. Эске тутууну өнүктүрүүчү ыкмалар.

2.	Ийгиликтүү окуучулардын негизги өзгөчөлүктөрү. Ийгиликтүү инсан. Ийгиликке жетүүнү кадамдары.
3.	Уйкуңузду тартипке салыңыз. Уйкуну жөнгө салуунун пайдалары. Уйку тууралуу маалыматтар.
4.	Тарыхты танганың – тамырсыз калганың. Кыргыз элинин тарыхына кыскача обзор. Тарыхтын кийинки муунга тийгизген таасири.
5.	Көз карандылыктын зыяндуулугу. Андан кутулуунун жол-жоболору.
6.	Сапаттуу билим – мамлекеттүүлүктү бекемдөөнүн тиреги. Билимдүү инсан. Билимдүү инсандардын мамлекетке кошкон салымы. Билим – жетишкендик.
7.	Жалпы адамзаттык баалуулуктар. Кыргыз элинин баалуулуктары. Коомдук, үй-бүлөлүк баалуулуктар.
8.	Гигиенанын эрежелери. Тазалыкты туу тутуу. Таза жүрүү, таза кийинүү. Коомдогу биринчи байлык - ден соолук.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.

11-класс

I чейрек (9 саат)	
1.	Ийгиликтин алгачкы душманы жалкоолук. Жалкоолуктан арылуу. Жалкоолуктун кесепети.
2.	Ийгиликтин экинчи душманы – жаман дос. Жакшы адамга жакыndoо. Жамандан алыс качуу. “Досунду көрүп, сенин кандай экениңди айтам!”
3.	Ийгиликтин үчүнчү душманы – жаман өрнөктөр. Жаман өрнөктөрдөн жакшы тарбия алуу. Жаман сапаттардан арылуу.
4.	Ийгиликке жетүүнүн шарттары.

	Ийгиликтүү инсандардан өрнөктөр. Ийгиликке жетүүнү кадамдары.
5.	Туура көз караш, багыт, ынаным. Багытта туура аныктоо. Ынанымдын, көз караштын тууралыгынын тагдырдагы ролу.
6.	Аң-сезимди өнүктүрүү жана эрк. Адамдын психологиясындагы аң-сезим түшүнүгү. Эрки башкара билүү.
7.	Ички дүйнөнү тааныйбыз. Руханий тарбиянын мүнөзгө болгон таасири. Адамдын маданиятуулугу – руханий баалуулук. Руханий дүйнөнүн таза болушу. Материалдык байлыктан руханий байлыктын жогору турушу.
8.	Карама-каршы көз караштар. Угуу, сөз айтуу маданияты. Карама-каршы пикирлерге даяр болуу. Каршылык көрсөтүүнүн маданияты. Уга билүү, сүйлөө маданияты.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
II чейрек (7 саат)	
1.	Тарбия жана тагдыр. Тагдырды инсан өзү курат. Тарбиянын түрлөрү. Тарбиянын адам тагдырына тийгизген таасири.
2.	Жүрүм-турум маданиятын түзөбүз. Жүрүм-турум, мүнөз жана темперамент. Мүнөзгө таасир этүү. Мүнөздүн калыптынышы.
3.	Кайрат. Кайраттын адам мүнөзүндөгү өзгөчөлүгү. Кайраттуулукту көрсөтүү.
4.	Ийгилик жана жемиштүү эмгек. Эмгектин акыбети. Эмгек аркылуу ийгиликке жеткендердин өрнөгү.
5.	Эмгектенүү тартиби, ийгиликтин ачкычы. Ак эмгек менен өмүр сүрүү. Эмгекчилдик натыйжасы.
6.	Ата журтум, ата мурасым – сыймыгым! Мекенчил болуу. Туулган жердин улуулугу. Ата конушу.

7.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
III чейрек (9 саат)	
1.	Жан дүйнөбүздүн абалын аныктайбыз. Жан дүйнөгө байкоо жүргүзүү. Жан дүйнөнү тазалоо.
2.	Жашоо балансынын дөңгөлөгү. Жашоону кантип баланстоого болот? Жашоо балансы.
3.	Үзгүлтүксүз билим алуу. Өмүр бою билим алуунун артыкчылыктары. Билим алуудагы үзгүлтүксүздүк.
4.	Менин чечимим. Өз сапаттарымды талдайм. Чечимдердин маанилүүлүгү. Чечим чыгаруу.
5.	Кесибим – ырыс кешигим. Жашоо дөңгөлөгү. Кесип тандоо мүмкүнчүлүгүнө шарт түзүү. Заманбап кесиптердин мүнөздөмөсү.
6.	Мекенди коргоо – ыйык милдет. Улуу Ата мекендик согуштун катышуучуларын эскерүү. Мекенчил болуу. “Эр жигит эл четинде, жоо бетинде”.
7.	Акылмандын элдин тагдырындагы орду. Эл даанышмандыгы. Акылмандыктын үлгүсү элде. Өрнөктүү окуялар.
8.	Коомдун өнүгүшүндө – адилеттүүлүктүн орду. Акчанын сөзү сүйлөп турган жерде адилеттүүлүк ыйлап турат.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.
IV чейрек (9 саат)	
1.	Нике жана үй-бүлө. Адамдын жашоосунда сүйүүнүн орду. Үй-бүлө куруунун шарттары. Никенин баалуулугу. Сүйүүгө мамиле.
2.	Бир туугандар мамилеси. Үй-бүлө баалуулугундагы бир туугандардын бири-бирине болгон мээрим, камкордугу.
3.	Аң-сезимди беймаза ойлордон тазалоо. Маданий ойлорду

	калтыруунун мааниси.
4.	Адамдын бактылуу болушунда ыймандын мааниси. Бймансыздыктын кесепети.
5.	Биз кургак учукка каршыбыз! Кургак учук оорусу тууралуу маалымат. Учуктан дарылануу тууралуу маалымат. Оорудан сактануу.
6.	Жанкечтиликтин арты – өкүнүч. Анын алдын алуу.
7.	Псевдомаданий окуулардын, “миссионерлерлин”, прозелитизмдин зыяндуулугу.
8.	Мээнет – шашып келип, шашпай кетет, дөөлөт – шашпай келип, шашып кетет. Адам жашоосундагы мээнет менен дөөлөттүн агымы. Адамдын аракети.
9.	Класс жетекчинин тандоосундагы сабак.

ОКУУЧУЛАРДЫ ИНТЕЛЕКТУАЛДЫК ЖАКТАН ӨНҮКТҮРҮҮГӨ КАРАТА АҢГЕМЕЛЕШҮҮНҮН (ИШ-ЧАРАЛАРДЫН) БОЛЖОЛДУУ ТЕМАЛАРЫ

1-4-класс

- Дидактикалык, өнүктүрүүчү оюндар.
- Тогуз кумалак, шахмат, шашки оюндары.
- Улуттук оюндар (уйкашмак, “сөз-күзгү”, табышмак ж.б.)
- Билим алууда убакытты туура бөлүштүрүүнүн мааниси.
- Акылды өнүктүрүүдө тартиптин мааниси.
- Китеп – билим булагы.

5-класс

- Менин жөндөмүм, шыгым, аны аныктоо маселеси.

- Энциклопедиялар дүйнөсү.
- К.К. Юдахиндин сөздүгү, аны менен иштөө.

6-класс

- Менин күчтүү жана чабал жактарым.
- Мага жаккан эмгектин түрлөрү.
- Менин кызыккан дүйнөм.

7-класс

- Адамдын дүйнө таанымынын терең сырлары.
- Кумар оюндарынын зыяндуулугу.
- Өзүн башкарууга кантип үйрөнсө болот.

8-класс

- Талант. Таланттуулукту өнүктүрүү жолдору.
- Кунт коюу, көңүл буруу, эске тутумду машыктыруу – ийгиликке өбөлгө.
- Адамдын адептик кемчилигинин тагдырга тийгизген терс таасири.

9-класс

- Адам жана чыгармачылык.
- Адам менен чын көңүлдөн сүйлөшүүнүн мааниси.
- Өзүн-өзү башкаруунун жол-жоболору.

10-класс

- Гуманитардык билимди сүйүүнүн мааниси .
- Менин лингвистикалык жөндөмүм.
- Табигый-математикалык жөндөмдү өнүктүрүүнүн мааниси.

11-класс

- Позитивдүү ойлоонун жашоодогу ролу.
- Бийик максатты коюу.

- Искусство жана эстетикалык идеал.

ЭКСКУРСИЯНЫН БОЛЖОЛДУУ ТЕМАЛАРЫ

- Ата Мекендин тарыхы. Тарыхый эстеликтер, музейлер.
- Тарыхта аты калган инсандар.
- Табияттын көркөмдүгү, сырлары.
- Биздин өлкөдөгү илимий, экономикалык мааниси бар мекемелер.
- Кесип тандоого карата экскурсия.
- Кыргыз жергесинде өсүмдүктөр, жаныбарлар дүйнөсү.
- Маданий баалуулуктар, мекемелер.

ӨЗ АЛДЫНЧА ИЗДЕНУУНУН БОЛЖОЛДУУ ТЕМАЛАРЫ

• Окуучуларга төмөнкү темалар боюнча өз алдынча изденип, докладдарды, рефераттарды дил баянын даярдоо сунуш этилет, алар тарбия сабагында талкууланат.

- Адам жана мораль.
- Коррупция (парага, акчага сатылуучулук, коомдук жана саясий ишмерлерди мамлекеттик кызматтагы адамдарды пара берип сатып алуучулук) – тымызын жарылуучу бомба.
- Өлкө сыймыктангыдай жаран болуу.
- Гуманизм. Гумандуу кесиптер. Жакшы тилек, өрүштүү ой – жарым ырыс.
- Жаман ой – көйгөйдүн булагы.
- Атаң барда эл тааны, атың барда жер тааны.
- Жашоонун маңызы жана бакыт. Тарыхый инсандар.
- Жамандык кылуунун кесепети, жакшылык кылуунун шарапаты.
- Милдет. Абийир. Ак ниеттүүлүк. Ар намыс. Достук жана сүйүү.
- Моралдык эркиндик жана адептик жоопкерчилик.

- Адамдын ички, сырткы сулуулугу, жасалма сулуулуктун зыяны.

- Мен дүйнө үчүн, дүйнө мен үчүн жаралган. Табигаттын сырлары.

- Эмгектик көндүмгө ээ болгун келсе, чыдамдуу бол. Чыгармачыл эмгек.

- Өз кызыкчылыгыңарды коомдук кызыкчылык менен айкалыштыра билгиле.

- Өзүн өзү сыйлоо үчүн эмне кылуу керек?

- Жакын адамдардын бактысына камкордук көрүү.

ВИКТОРИНАНЫН БОЛЖОЛДУУ

ТЕМАЛАРЫ

- Жер шарынын алыскы булуң бурчтары.

- Жөнөкөй турмуштан алынган укмуштуу окуялар.

- Катаклизмдин (табигаттагы жана коомдук турмуштагы кыйратуучу чоң төңкөрүштүн) табигаты. Экологиялык кризистин зыяны.

- Улуу полководецтер жана атактуу солдаттар.

- Акылман адамдардын атактуу фразеологиялары (мааниси терең ойлору).

- Чыгыш элдеринин салттары.

- Мыйзам жана укук.

- Жаман адаттан, ойдон, сөздөн кантип кутулууга болот?

- Жарнамалык роликтин пайдасы жана зыяны.

- Адамдын руху, напси деген эмне? Кандай адамдын духу күчтүү болот?

КООМДУК ПАЙДАЛУУ ЭМГЕКТИН

ТҮРЛӨРҮ

1) Класстык кабинетти жабдуу, ремонтко катышуу, терезелерди жылуулоо, гүл өстүрүү, тазалыкты сактоо.

2) Мектептин тегерегин, көчөнү жашылдандыруу, спорт аянтчасын жабдуу.

3) Мектепте радио түйүнүн жүргүзүүгө катышуу, окуу көргөзмөлөрүн даярдоого катышуу.

4) Китепканада эски китептердин мукабаларын жаңыртуу, көркөм өнөр чыгармачылыгында керектүү костюм, жасалга жасоодо катышуу.

5) Мектептин массалык-маданий ишине катышуу.

6) Класста, мектепте, мектептин тегерегинде дежур болуу.

7) Көрсөтмөлөрдү уюштурууда, дубал газета чыгарууга, адабий монтаждоого (текстти топтоого) катышуу.

8) Кенже балдар менен тарбиялык иштерди уюштурууга катышуу.

9) Мектептин ийримдерине, илимий клубдардын ишине катышуу.

10) Суу сактагыч көлмөлөрдү, парктарды, тазалоо, табигатты коргоо.

11) Ишембиликке, жекшембиликке катышуу, металл сыныктарын, кагаз калдыктарын макулатураларын чогултуу.

12) Айыл чарбада түшүм чогултууга жардам берүү, үрөн чогултуу, көчөт отургузуу, айыл чарба зыянкечтерине каршы күрөшүү, жемиш багынын жумалыгын, токой күнүн, канаттууларды коргоо күнүн, түшүм майрамын өткөрүүгө катышуу.

13) Балдар бакчасына жардам берүү, аларга оюнчук жасоо.

14) Улуу Ата Мекендин, эмгектин ардагерлерине жардам берүү.

15) Өзүн өзү тейлөө, өз кийимин өзү жууп, үтүктөө.

16) Шайлоо, референдум сыяктуу саясий, чарбалык иштерге жардам берүү.

**ТАРБИЯ ИШИН УЮШТУУЧУЛАР
АТКАРУУЧУ ИШ-ЧАРАЛАРЫ
(жыл ичинде)**

Иштөө объектиси	Иш чаралары	Жоопкерчиликтүү
Сентябрь		
Массалык иш	Билим күнү. Окуучулардын өзүн-өзү башкаруу комитетин шайлоо. Ийримдерге жазылуу. Тандоо боюнча курстар. Тарбиялык пландарды бекитүү. Окуучулардын абалын (шыгын) билүү, үйрөнүү (диагностика). Китептерди алуу. Күз-күрөш (түшүм чогултууга жардам).	Уюштуруучу, класс жетекчилер. Ийримдердин, секциялардын жетекчилери
Класс активи менен иштөө	Согуштун, эмгектин ардагерлерине, үй-бүлөгө, кошуна чарбаларга жардам.	
Жеке профилактикалык иш	Класс активи менен иштөөнүн планын түзүү. Вируска каршы күрөш.	Класс активи
Ата-энелер менен иштөө	Мектепте жана жолдо жүрүүнүн эрежелери. Ата-энелер менен балдардын билим күнүн уюштуруу. Ата-энелер чогулушу. Мектептин уставы, укуктук нормативдик документтер менен тааныштыруу.	Уюштуруучу

Спорттук секциялык иш	Ата-энелер комитетин түзүү. Балдардын мектепте азыктанышы. Окуучулардын ден-соолугуна карата секцияларга жазылуу, күзгү кросс.	Дене тарбия мугалими, медайым
-----------------------	--	-------------------------------

Октябрь

<p>Массалык иш</p> <p>Класс активи менен иштөө</p> <p>Жеке профилактикалык иш</p> <p>Ата-энелер менен иштөө</p> <p>Спорттук секциялык иш</p>	<p>Мугалимдердин күнү. Экологиялык тарбияга арналган жумалык. Табигый материалдардан жазалган буюмдардын конкурсу. Экологиялык долбоорлордун конкурсу. Класстык бурчтардын чыгарылышын көзөмөлдөө. Терезени жылуулоо. Мектепти тазалоо. Сабакка кечигүү менен күрөшүү рейд. Педагогикалык жактан кароосуз калган балдар менен иштөө. Айрым жетим, муктаж балдарга жардам берүү Үйдө жана мектепте жүрүм-турум эрежелеринин сакталышы. Күн тартиби. Футбол боюнча мелдеш.</p>	<p>Уюштуруучу</p> <p>Уюштуруучу Класс жетекчилер</p> <p>Класс активи</p> <p>Уюштуруучу</p> <p>Дене тарбия мугалими</p>
--	--	--

Ноябрь

Массалык иш	Эмгектик тарбия боюнча жумалык. Социалдык абалды оңдоо боюнча окуучулардын долбоорлоруна конкурс. Кыздардын кол өнөрчүлүк конкурсу (тигүү, токуу, сайма, шырдакча, курак). Эркек балдардын кол өнөрчүлүгү боюнча конкурс. Менин кичи мекеним (иш-чара).	Уюштуруучу, мугалимдер
Класс активи менен иштөө		Класс активи
Жеке профилактикалык иш	Жашы жете элек өспүрүмдөр (ИДН) инспекциясы менен жолугушуу. Девианттуу (этикалык нормадан четтеген) балдар менен иштөө.	Уюштуруучу, класс жетекчи
Ата-энелер менен иштөө	Ата-энелердин жоопкерчилиги.	Уюштуруучу, ата-энелер
Спорттук секциялык иш	Баскетбол боюнча мелдеш.	физрук
Декабрь		
Массалык иш	Эң жакшы кабинет (кароо). Жаңы жылга даярдык. өздүк көркөм чыгармачылык конкурсу. Экономикалык тарбияга карата жумалык. Кыш этюду боюнча сүрөт конкурсу.	Уюштуруучу, класс жетекчилер
Класс активи менен иштөө	Экинчи чейректин, тарбиялык иштердин	

<p>Жеке профилактикалык иш Ата-энелер менен иштөө Спорттук секциялык иш</p>	<p>жыйынтыгын чыгаруу. Деликвенттүү (укуктук нормадан чектеген) балдарга көзөмөл. Кышкы каникулда балдардын убактысын пайдалуу иш менен алек кылуу боюнча сүйлөшүү. Шахмат, шашки оюну.</p>	<p>Уюштуруучу, Класс жетекчилер Уюштуруучу Физрук</p>
Январь		
<p>Массалык иш Класс активи менен иштөө Жеке профилактикалык иш Ата-энелер менен иштөө Спорттук секциялык иш</p>	<p>Бош убакытты туура пайдаланууга карата кеңештер. Жашоонун сергек мүнөзү боюнча жумалык. Балалыктын жагымдуу жомоктору. Китептердин абалын текшерүү. Эң жакшы дил баянына конкурс. Алкоголдук ичимдиктин зыяндуулугу. Айылдын (кварталдын) балдардын абалын билүү (рейд). Улуттук спортту жандандыруу.</p>	<p>Уюштуруучу, мугалимдер Мээрбан эже Уюштуруучу, китепканачы Уюштуруучу, мээрбан эже Уюштуруучу, мугалимдер Мээрбан эже Уюштуруучу, дене тарбия мугалими</p>
Февраль		
<p>Массалык иш</p>	<p>Патриоттук тарбия боюнча жумалык: Афганистан жаңырыгы.</p>	<p>Уюштуруучу, мугалимдер</p>

Класс активи менен иштөө	Жаш барчындар. Жоокерлер менен жолугушуу. Жаш жоокерлер турниры. Эч ким эч качан унутулбайт. Компьютердик оюндарга берилип кеткен балдарга жардам (рейд).	Класс активи
Жеке профилактикалык иш	Укук бузууга карата профилактикалык иш,	ИДН, Уюштуруучу
Ата-энелер менен иштөө	социалдык педагог менен кызматташуу. Патриоттук тарбияга карата жумалыкка ата-энелерди кызыктыруу.	Социалдык педагог Ата-энелер
Спорттук секциялык иш	Кесипке багыт берүү.	Уюштуруучу, мэрбан эже

Март

Массалык иш	Аялдардын – эл аралык күнү. Гендердик туура саясаттын ролу. Укуктук тарбия боюнча жумалык. Укук коргоо кызматкерлери менен кызматташуу. Күн менен түндүн теңелүүсү. Нооруз. Табияттын ритми менен гармониялуу жашоого үйрөтүү. Ишембилик. Коомдук пайдалуу эмгек. Учетто турган балдар менен иштөө. Баңгилик – бактысыздыкка карай жол.	Уюштуруучу, мугалимдер Укук коргоо кызматкерлери
Класс активи менен иштөө		Класс активи
Жеке профилактикалык иш		Уюштуруучу
Ата-энелер менен иштөө		
Спорттук		Дене тарбия

секциялык иш	Акыл тарбиясына карата чогулуш Теннис боюнча мелдеш.	мугалими
Апрель		
Массалык иш	Аскерче тизилген балдардын машыгуусу боюнча кароо. Рухий тарбияга карата жумалык (адабият, тарых, өнөр чеберчилик ж. б.) Космос күнүнө карата иш-чара. Мектепти тазалоо, жекшембилик.	Уюштуруучу Кл.жетекчилер Физик
Класс активи менен иштөө	Жаз-жарыш. Бак тигүү, гүл өстүрүү. Ардагерлерге жардам берүү.	Кл.активи
Жеке профилактикалык иш	Туура тамактануу эрежелери. Агрессивдүүлүгү өскөн балдар менен иштөө.	психолог
Ата-энелер менен иштөө	Жыныстык тарбияга көңүл бөлүү. Окуучуларга кесип тандоо боюнча жардам берүү.	Уюштуруучу
Спорттук секциялык иш	Жазгы кросс.	Уюштуруучу, Дене тарбия мугалими
Май-июнь		
Массалык иш	Төртүнчү чейректин тарбиялык жыйынтыгын чыгаруу. Эң үлгүлүү окуучу, эң жакшы класс (жыйынтыгы). Акыркы конгуроо.	
Класс активи менен иштөө	Дене тарбиясына карата жумалык	

<p>Жеке профилактикалык иш Ата-энелер менен иштөө Спорттук секциялык иш</p>	<p>Жайкы каникулду туура өткөрүүгө карата пайдалуу кеңештер. Жан кечтиликке каршы профилактика. Майрамдык кечелер. Толеранттулукка үйрөтүүнүн жол-жоболору Волейбол боюнча мелдеш.</p>	
---	--	--

КИТЕПКАНАЧЫ ӨТКӨРҮҮЧҮ ТАРБИЯЛЫК САБАКТАРДЫН БОЛЖОЛДУУ ТЕМАТИКАЛАРЫ

1-4-класс

- Балдар үчүн жазылган жомоктор.
- Элдик фольклор, тамсилдер, табышмактар.
- Ырлар, аңгемелер, икаялар.
- Кенже балдарга арналган китептер.

5-класс

- Улуу саякатчылар, алардын ачылыштары.
- Кыргыздын акындарынын табигаттын сулуулугун сүрөттөшү.
- Жомоктор дүйнөсү.
- Үй-бүлөнүн мүчөлөрүнүн этикасы жөнүндө китептер.

6-класс

- Ата Мекенди коргоого арналган поэзиялык эргүү.
- Укмуштуу окуялар дүйнөсү китептерде.
- Балдар жазуучулары кимдер, алардын чыгармачылыгы.
- Менин сүйүктүү китептерим, каармандарым.

7-класс

- Менин Ата Мекенимдин тарыхы (кайсы китептерде).
- Таланттуу адамдардын турмушу (ЖЗЛ) чагылдырылган китептер.
- Дүйнөлүк конфессиялар жөнүндө китептер.
- Китепканада китеп менен иштөөгө үйрөтүү.

8-класс

- 1. Табигат таануу, адам таануу, өзүн таанууга карата китептер.

- 2. Илимий-популярдуу китептер.
- Чыныгы турмуштук сабак, аларды кайсы китептен табууга болот?
- Маданият таануу, дин таануу дүйнөсү китептерде.

9-класс

- Кыргыздын проза чеберлери (китепканаларга экскурсия).
- Менин үй-бүлөм сүйгөн адабият.
- Энциклопедия, сөздүк, маалымдама менен иштөөгө үйрөтүү (компьютер, телефон колдонмолору ж.б.).
- Китептердин көргөзмөсү, “Сен сүйгөн китепти танда”.

10-класс

- Поэзияны сүйгөндөр үчүн жакшы китептер жөнүндө маалымат.
- Ата-бабалардын мурасы, рухий багыты, ыймандуулуктун мааниси китептерде.
- Кыргыз драматургдары, прозасы, поэзиясы.
- Тарбиялык мааниси бар чыгармалар (өзүн өзү өстүрүү, мотивациялык китептер).

11-класс

- Дүйнөгө белгилүү классик авторлор.
- Үй-бүлөлүк мамилелер жөнүндө китептер.
- Табигаттын сырлары (экологиялык маселелер чагылдырылган китептер).
- Журналдардын, китептердин көргөзмөсү.

ТАЛКУУЛАРДЫН, ТЕГЕРЕК СТОЛДОРДУН БОЛЖОЛДУУ ТЕМАЛАРЫ

- Рухий өнүгүү деген эмне, ал кандайча ишке ашат?
- Жаман адаттан кутулуу үчүн эмне кылуу керек?

- Бангилик – эң эле жаман түпсүз ор.
- Жаман мүнөз күтпө, ал – жаман тагдырдын себеби.
- Жакшы адатка көнүк, ал – жакшы мүнөздүн калыптанышынын өбөлгөсү.
- Өнүгүү жолу деген кандай, ага адам кандай аракет аркылуу жетет?
  - Менин келечектеги кесибим. Ар бир кесип ардактуу.
  - Абийириңди жашыңдан сакта.
  - Илим, билим – адамдын кубаттуу куралы.
  - Жер, аалам жана галлактика.
  - Дүйнөнүн илимий картинасы жөнүндө эмне билесиңер?
  - Акыркы илимий жаңылыктар.
  - Табигатты сактоо үчүн эмне кылуу керек?
  - Адамдар бири-биринен эмнеси менен айырмаланышат?
  - Идеялардын күрөшү – рухий күрөштүн өзгөчө формалары.
  - Илим, дин жана адептүүлүк.
  - Коррупцияга каршы күрөшүүнүн жолдору жана каражаттары.
  - Мифология жана элдик ишеним.
  - Оптимисттик дух кантип жаралат?
  - Пессимизм эмнеден башталат?
  - Фактылар, статистикалык маалыматтар.
  - Адам болуу аста-аста, жаман болуу бир паста.
  - Жакшы деген бир сөз бар кууса жетпейт, жаман деген бир сөз бар кууса кетпейт.
  - Сенин адептик идеалың.
  - Тырышчаактык жана өжөрлүк.
  - Эмгектин, турмуштун этикасы. Эстетика, этика.
  - Адамдын өмүрүндөгү негизги баалуулуктар.
  - Көркөм табит жана адабият.
  - Окуучунун укуктары, жоопкерчилиги.
  - Мен жашаган дүйнө.

- Мен сүйгөн кесип. ХХI кылымдагы кесиптер.
- Менин сүйгөн – Мекеним.
- Биринчи байлык – ден-соолук.
- Табияттын сулуулугун сактайлы.
- Жарандык милдет.
- Ата Мекениңди, тарыхыңды сыйлоо, сүйүү.
- Менин өлкөм – Кыргыз Республикасы. Конституция.
- Акылмандык жана даанышмандуулук.
- Адамды кийиминен тааныбайт, ишинен тааныйт.
- Үй-бүлөнү сактап калуунун мааниси.
- Улуу адам – улуу тоо сыяктуу.
- Маалымат согушуна карата иммунитет деген эмне?

ОКУУЧУЛАР МЕНЕН ТАЛКУУ УЮШТУРУУДА БЕРИЛҮҮЧҮ СУРООЛОР

1. Коомдук аң-сезим деген эмне? Коомдук жерде жүрүм-турум, жакшы-жаман адаттар, алардын пайда-зияны. Коомчулуктун жакшы-жаман адаты, анын пайда-зияны. Коом оңолуш үчүн эмне кылыш керек?

2. Эрк, тырышчаактык, аракетчилдик деген эмне, анын пайдасы кандай?

3. Ар бир кесип ардактуу. Сен сүйгөн кесип, өнөр кайсы? Эмне үчүн эмгектенген адамды урматтайт, жалкоолор урматсыйдан калгысы келгендерби? Биздин өлкөдө жумушсуз калбаш үчүн кандай кесипти тандаш керек? Иштебегендер жумуш таппай кор болобу?

4. Биздин өлкөнүн саясый абалы, стратегиялык багыты кандай? Өлкөнүн өнүгүшү үчүн силерге кандай билим, аракет, амал керек?

5. Руханий өнүгүү. Жаман ой менен жакшы ойдун айырмасы кандай? Жаман ойдун зыяны. Жаман ойдон кантип

кутулуш керек? Руханий өнүгүү болбосо, экономикалык өнүгүү болобу? Руханий өнүгүү үчүн эмне кылуу керек?

6. Жарандык аң-сезим. Башка өлкөнүн жараны болуу жакшыбы же жаманбы? «Бөлөк элдин султаны болгуча өз элиндин ултаны бол», - деп эмне үчүн айтылган. Сенин чоңойткон козуң башка короого качып кетсе кандай болосуң? Сенин Ата Мекениң алпештеп чоңойтуп жаткан жарандары аны таштап кете берсе кандай болот?

7. Ийгиликке адам кантип жетишет? «Ийгилик билим, акыл, жүрөк, мээнет аркылуу келет, анын башкы сыры аракетчилдикте, мээримде, берешендикте, кырсык көз аркылуу келет, анын башкы сыры ач көздүктө». «Ийгилик үстүндө пейилинди тарытпа, иш үстүндө көңүлүңдү иритпе». «Изденүү – ийгиликтин жолу». Эмне үчүн бизде ийгиликке жетишпегендер көп? Өлкөнүн ийгилиги көп болуш үчүн жарандары кандай болуш керек?

АТА-ЭНЕЛЕР МЕНЕН ЧОГУЛУШ ӨТҮҮНҮН БОЛЖОЛДУУ ТЕМАЛАРЫ

1. Башталгыч класста эске тутуму, кеби, кунт коюусу начар, инфантилдүү балдардын көйгөйлөрүн аныктоо, аны азайтууга карата аракет.

2. Балдардын кызыкчылыгын, шыгын, жөндөмүн аныктоо. Баланын жөндөмүн өнүктүрүүдө ийримдердин ролу.

3. Баланы көркөм адабиятка, чыгармачыл жөндөмүн өнүктүрүүдө үй-бүлөнүн ролу.

4. Үй-бүлөдөгү дене тарбия. Үй-бүлөлүк режим, гигиеналык маселелер. Уйкунун гигиенасы. Таңкы гимнастика.

5. Эмгек менен эс алууну туура уюштуруунун мааниси.

6. Көрүү, угуу, сезүү, туюу органдары, аларды сактоо.

7. Азык-түлүктү нормада, убактысында ар түрдүү (витаминдүү, калориялуу, ж.б.) эске алып тамактандыруунун мааниси.

8. Организмде йоддун жетишсиздигинин зыяны. Профилактикалык иштер.

9. Табигат менен таттуу мамиле түзүүгө балдарды үйрөтүү.

10. Ашыкча телевизор көрүүнүн нерв системасына тийгизген терс таасири.

11. Балдарды өз алдынча окууга үйрөтүү.

12. Балдардын (өспүрүмдөрдүн) физиологиялык өзгөчөлүктөрү.

13. Билим алууга кызыктыруу. Үй тапшырманы аткарууга жардам.

14. Үй-бүлөлүк жана мектептик тарбиянын бирдиктүү болушу.

15. Тырышчаактык, чыдамдуулук менен эмгектенүүнүн ролу.

16. Өспүрүмдөрдүн адептик нормалары, жүрүм-турум эрежелери.

17. Өз алдынча окуу менен окуу көндүмдөрүнүн калыптанышы.

18. Балдардын мүнөзүнүн калыптанышында темпераментинин, жеке өзгөчөлүгүнүн ролу.

19. Балага жекече мамиле түзүү.

20. Баланын турмушунда спорттук, дидактикалык оюндардын ролу.

21. Баланын интеллектин өнүктүрүүчү оюндар.

22. Адептик аң-сезимди өнүктүрүү.

23. Баланын акылын өнүктүрүүчү билимдер.

24. Оюн менен эмгекти айкалыштыруу.

25. Акылды өнүктүрүүдө үй-бүлөлүк эмгектин ролу.

26. Жайкы, жазгы, кышкы, күзгү каникулдардарды пландаштырууга жардам.

27. Окуучулардын көркөм өнөр чыгармачылыгын көрүү, жыл ичинде кылган иштери боюнча көргөзмө уюштуруу.

28. Окуучулардын кунт коюусунун, эске тутумунун билим алуудагы ролу. Аларды өнүктүрүүдө ата-энелердин жардамы.

29. Балдардын унутчаактыгы, байкабастыгы, элегей болушунун себеби.

30. Эске тутумду жакшыртуу – таанып билүү процессинин зарыл шарты. Эске тутуп калуунун ыкмалары.

31. Окуучуларды китеп окууга кызыктыруу. Китепти окуп, түшүнүгүн талдоого үйрөтүү.

32. Үй-бүлөдөгү китеп окуу кандай болуш керек?

33. Балдарды үй-бүлөдөгү тиричиликте пайдалуу ишке катыштыруу.

34. Мектептик, коомдук мүлккө аяр мамиле кылууга үйрөтүү.

35. Мугалимдерди урматтоого үйрөтүү.

36. Балдар жамаатында жашоого камкордук көрүү.

37. Коллективизм сезимин тарбиялоо, курбуларына жардам берүүгө, өзүмчүлдүгүн тыюуга тарбиялоо.

38. Балдардын адебинин калыптанышында ата-эненин жүрүм-турумунун үлгү болуучу мааниси.

39. Чынчылдыкка, ак ниеттүүлүккө тарбиялоо, калптын зыяны.

40. Жолдошторунун ийгилигине кубанууга тарбиялоо, тегерегинде жашагандарга кубаныч тартуулоого умтулуунун мааниси. Тааныштары кыйынчылыкта турганда жардамга келүүнүн мааниси.

41. Ата Мекенди сүйүүгө тарбиялоо. Жазгы токойдун (тоонун, көлдүн ж.б.) кооздугу (көрсөтмөлүү маек). Өзү жашаган жердин табигатын, эне тилди сүйүүгө карата маек.

42. Балдардын таанып-билүү кызыгуусун өнүктүрүү.

43. 7-10, 11-12, 13-14, 15-17 жаштагы балдардын мүнөздөмөсү, психикалык өзгөчөлүктөрү.

44. Өспүрүмдөр менен ата-энелердин өз ара мамилеси.

45. Балдардын үйдө жана коомдук жерде көндүмдөрүнүн калыптанышы.

46. Өспүрүмдөрдү адам катары сыйлоонун мааниси.

47. Ийримди (класстан тышкары иштерди) уюштурууда ата-энелер тарабынан жардам көрсөтүү.

48. Эстетикалык тарбия. Турмуштагы, табигаттагы сулуулукту көрүүгө үйрөтүү. Жарашыктуу кийинүүгө, үйдү жарашыктуу жасалгалоого үйрөтүү.

49. Жыныстык тарбия. Балагатка жеткен кыздардын (балдардын) өзгөчөлүктөрү. Педофилиядан, зорук-зомбулуктан аларды коргоо

50. Кыздын тарбиясында эненин ролу, уулдун тарбиясында атанын ролу.

51. Укуктук тарбия. Өспүрүмдөрдүн көзөмөлсүздүгүнүн алдын алуу. Жазалоо, дем берүү, сыйлоо, ишеним көрсөтүү, кызыктыруу. Тартип бузуу, мыйзамга туура келбеген иш кылуу боюнча профилактикалык аракет.

52. Өзүн өзү тарбиялоонун, өзүн өзү көзөмөлдөөнүн мааниси.

53. Өлкөбүздөгү жана чет өлкөдөгү саясий окууларга кызыктырууда үй-бүлөнүн ролу.

54. Экстремизм, радикализм, ксенофобия ж.б. терс жолдордун алдын алуу.

55. Биймандык тарбия. Жүрөктүн тазалыгы – бактылуу жашоонун зарыл шарты. Баланын интуициясын өнүктүрүү.

МЕТОДИКАЛЫК БИРИКМЕЛЕРДЕ КАРАЛУУЧУ МАСЕЛЕЛЕРДИН БОЛЖОЛДУУ ТЕМАЛАРЫ

1. 1-4, 5-6 (7-8, 9-10, 11) класстын окуучуларынын курактык жана психологиялык өзгөчөлүктөрү.

2. Окуучуларга бирдиктүү педагогикалык талап коюу.

3. Балдардын жөндөмүнүн, шыгынын, талантынын ар түрдүүлүгүнө карата дифференцирлеп мамиле кылуу, ишке кызыктыруу.

4. 7-10, 11-12 (13-14, 15-16) жаштагы балдарды тарбиялоодогу кыйынчылыктар, аларды жеңүүнүн жолдору.

5. Класстан тышкаркы убакытты туура пайдалануунун мааниси.

6. Балдарга предметтик ийримди тандап алууга жардам берүү.

7. Улутуна, расасына, ишенимине, ж.б. айырмачылыга карабастан бардык балдарга карата толеранттуу мамиле.

8. 7-10, 11-12 (13-14,15-16) жаштагы өспүрүмдөрдүн физиологиялык өзгөчөлүктөрү (врач менен бирдикте лекция).

9. Акыл эмгегин уюштуруу маданияты. Жогорку класстын окуучуларынын окуу, изденүү, өз алдынча билим алуу ж.б. эмгегин уюштуруу. Башталгыч класстын балдары менен салыштырмалуу айырмачылыктары.

10. Өспүрүмдөрдүн кеп маданиятын, ой жүгүртүүсүн өстүрүү.

11. Акыл эмгеги менен күч эмгегинин гигиенасы.

12. Өспүрүмдөрдүн психо-соматикалык өзгөчөлүктөрү. Инклюзивдүү билим берүү.

13. Адептик аң-сезимдин, акыл-ой аракетинин өсүшүндө илимий булактар менен иштөөгө үйрөтүүнүн мааниси.

14. Адамдын психикасына терс таасир этүүчү заттардан (героин, апийим, марихуан, кокоин, галлюциогендик заттар, эритүүчүлөр, клей ж.б.), балдарды коргоо.

15. Адептик аң-сезимди өнүктүрүүнүн жол-жоболору.

16. Бйманык тарбияда этнопедагогиканын, этнопсихологиянын орду.

17. Окуучулардын көйгөйлөрүн азайтуу максатында этнопедагогика менен педагогиканын интеграциялоо.

18. Дүйнөлүк билим берүү мейкиндигиндеги жаңы тенденциялар.

19. Окуу-тарбия процессин оптимизациялоо.

ПАЙДАЛАНЫЛАНУУ ҮЧҮН СУНУШТАЛГАН АДАБИЯТТАРДЫН ТИЗМЕСИ

1. Алымбаева Б.Б. Тарбия – ийгиликтин башаты : 5-класс. - Бишкек. Улуу тоолор. - 2017. – 64 б.
2. Алымбаева Б.Б., Мансапова Г.М. Адептүүлүктүн булагы – татыктуу тарбия : 6-класс. - Бишкек. Улуу тоолор. - 2017.- 72 б.
3. Алымбаева Б.Б. Туура тарбия – ийгиликке өбөлгө : 7-класс. - Бишкек. Улуу тоолор. - 2017.- 64 б.
4. Алымбаева Б.Б., Мансапова Г.М. Тарбиянын жакшысы – тагдырдын ачкычы : 8-класс - Бишкек. Улуу тоолор. – 2017.
5. Алымбаева Б.Б. Адамды адам кылган асыл эмгек. - Методикалык колдонмо. –2019. – 94 б.
6. Алымбаева Б.Б. Мектепте жана үй-бүлөдө балдарды тарбиялоо : мугалимдер, класс жетекчилер үчүн методикалык колдонмо. – 2018. – 104 б.
7. Алымбаева Б.Б. Салам менин билим – уям! 1-класстын класс жетекчилери үчүн иштелме. – 2022. – 150 б.
8. Алымбаева Б. Б. Билимдүү адам – коомдун келечеги. 2-класстын класс жетекчилери үчүн иштелме 2022. – 120 б.
9. Алымбаева Б.Б. Кыргыз маданиятынын баалуулуктары. 3-класстын класс жетекчилери үчүн иштелме. 2022. – 110 б.
10. Алымбаева Б.Б. Билим – жанып турган чырак. 4-класстын класс жетекчилери үчүн иштелме. 2022.- 120 б.
11. Акматов К.К., Муратов А.Ж. Мектептин тарбиялык сабактары. 1-11-класстын класс жетекчилери үчүн колдонмо. – Бишкек. - “Креатив” Глобал принт. - 2019.
12. Акматов К.К. Башталгыч класстар үчүн тарбиялык сабактар. Ата-энелер жыйналышын өткөрүүгө сунуштар. – Бишкек. Глобал принт. - 2019.

13. Акматов К.К., Маматов Т.М. Балам мыкты болсун десеңиз. – Бишкек. Глобал принт. - 2020.

14. Акматов К.К., Маматов Т.М. Эң мыкты ата! – Бишкек. Глобал принт, 2020.

15. Акматов К.К. 100 таасирдүү тарбиялык сабак. Класс жетекчинин китеп текчесине. – Бишкек. - 2016.

16. Акматов К.К., Абдыманап кызы А. Класс жетекчинин китеби. – Бишкек. - Глобал принт. - 2017.

17. Акматов К.К. Социалдык педагогдун китеби. Класс жетекчиге жардам. – Бишкек. - 2018.

18. Акматов К.К., Мурзаев С., Момонов З. Эзелер мектебин уюштуруунун технологиялары. – Бишкек, Глобал принт. - 2020.

19. Америка Психологдор Ассоциациясы. Кенже курактан баштап мектеп курагындагы креативдүү, таланттуу жана жөндөмдүү балдарды окутуп үйрөтүүдөгү НЕГИЗГИ 20 ПРИНЦИП./ англис тилинен которгондор. Э. Абжапарова, Б.Абдуллаев – Б.: “Китепстан”, 2019, - 128 б

20. Байгазиев С. Азыркы мектептеги тарбия: максаты, мазмуну, жана технологиясы. - Б., Гүлчынар. - 2009.

21. Джумабаева Г.А., Карагозиева Г.Ж., Воронина И.И., Егиналиева А.С., Шабданова Т.Т. Разработка классных часов по воспитательной работе и внеклассных мероприятий. Методическое пособие для классных руководителей 9-11-классов средних общеобразовательных школ. - Бишкек. 2015.

22. Жумабаева Г.А., Алымбаева Б.Б., Акматов К.К. Тарбиялык иштердин программасы: 1-11-класс. – Бишкек, Билим. - 2020.

23. Жумабаева Г.А. Адептик аң-сезимди калыптандыруунун педагогикалык жана психологиялык аспектилери. - Бишкек, Улуу тоолор. - 2017.

24. Жумабаева Г.А. Жаш муундарды тарбиялоодогу психологиялык көйгөйлөр жана аны чечүүнүн жолдору. – Бишкек, Улуу тоолор. - 2017.

25. Жумабаева Г.А.Тарбиялык процессте окуучулардын

көйгөйлөрүн чечүүгө карата класс жетекчилерге жардам : 8-класс. - Бишкек. - 2020.

26. Жумабаева Г.А. Тарбиялык сааттардын иштелмелери : 8-класс. - Бишкек. - 2020.

27. Жумабаева Г.А. Өспүрүмдөрдү тарбиялоодогу көйгөйлөр жана аны чечүүнүн жолдору: класс жетекчилер үчүн методикалык колдонмо : 9-класс. - 92 б.

28. Жумабаева Г.А., Карагозиева Г.Ж., Воронина И.И., Егиналиева А., Шабданова Т.Т. ж.б. Тарбия сааттарынын жана класстан тышкары иш-чаралардын иштелмелери : 9-11-класс.- Бишкек. - 2015.

29. Жумабаева Г.А. Тарбиялык иштерди уюштуруу : 10-11-класс. – Бишкек, Гүлчынар. - 2011.- 175 б.

30. Жумабаева Г.А. Адептик-рухий тарбиядагы көйгөйлөрдү чечүү. Бишкек. 2022. 92-бет.

31. Кыргыз Республикасында 2020-жылдан 2040-жылга чейин мектеп окуучуларынын тарбиялоо концепциясы.

32. Кен Робинсон. Баланын жөндөмүн өнүктүргөн Креативдүү мектептер./ англис тилинен которгондор. К.Мазарипов, Б.Абдуллаев – Б.: “Кереге”, 2018, - 336 б.

33. Муратов А. Аталар сөзү – акылдын көзү. Б.: “Илим пресс”, 2021, - 340 б.

34. Муратов А., Акматов К. Бала тарбиялоодогу кыргыз керемети: улуттук тарбиялык нарктар. – Б.: “Талаим”, 2022, - 400 б.

35. Паси Сальберг. Фин керемети 2.0: Фин мектебиндеги ийгиликтүү реформалардан дүйнө эмнени үйрөнө алат?./ англис тилинен которгондор. Э. Абжапарова, Б.Абдуллаев – Б.: “Китепстан”, 2020, - 272 б

36. Салман Хан. Дүйнө мектеби: билим берүүнү кайрадан ойлоону./ англис тилинен котор. А.Токтоматова – Б.: “Китепстан”, 2022, - 216 б.

37. Селчук Ширин. Жетилгиле, балдар! Ымыркайлыктан өспүрүм куракка чейин бала тарбиялоо боюнча колдонмо./

түрк тилинен которгон . Г.Кенжебаева – Б.: “Китепстан”, 2020, - 262 б.

38. Тодд Уайтакер. Мыкты мектеп деректери кандай болот? Эң керектүү 18 кеңеш./ ./ англис тилинен котор. М.Саипов, Э. Абжапарова – Б.: “Китепстан”, 2020, - 216 б.

39. Тимоти Д.Уолкер. Финдердей окуталы: Шайыр-шат класстар үчүн 33 жөнөкөй стратегия./ англис тилинен котор. М.Саипов – Б.: “Китепстан”, 2019, - 216 б.

40. Хатиже Күбра Тонгар. Бакырбаган Апалар./ түрк тилинен которгон . С.Камут кызы – Б.: “Китепстан”, 2021, - 152 б.

ТАРБИЯ ПРОЦЕССИН КАТТООГО АЛУУЧУ КЛАСС ЖЕТЕКЧИ ҮЧҮН КОЛДОНМО

1. Класс жетекчинин журналы. Классты социалдык-педагогикалык коштоо (Кыргыз, орус тилинде). - Б.: 2022. – 160 б. Түзүүчү: п.и.д., доцент К.К.Акматов

КЛАСС ЖЕТЕКЧИЛЕР ҮЧҮН МААЛЫМАТТЫК САЙТТАР

<http://okuu.edu.kg> /тарбия

www.tarbia.kg - "Класс жетекчи" сайты

МАЗМУНУ

Киришүү	4
Класстан тышкаркы иштердеги жана тарбиялык сабактардагы тарбиянын формалары жана методдору	13
Класстан тышкаркы иштердин жана тарбиялык сабактардын методдору	14
Класстык тарбиялык сабактардын темалары.	15
Окуучуларды интеллектуалдык жактан өнүктүрүүгө карата аңгемелешүүнүн (иш-чаралардын) болжолдуу темалары	41
Экскурсиянын болжолдуу темалары	42
Өз алдынча изденүүгө карата болжолдуу темалар	42
Викторинанын болжолдуу темалары	43
Коомдук пайдалуу эмгектин түрлөрү	44
	45
Тарбия иштерин уюштуруучунун аткаруучу иш-чаралары (жыл ичинде)	45
Китепканачы өткөрүүчү сабактардын болжолдуу темалары	52
Талкуулардын, тегерек столдордун болжолдуу тематикалары	56
Окуучулар менен талкуу уюштурууга карата суроолор	58
Ата-энелер менен чогулуш өтүүнүн болжолдуу темалары	82
Методикалык бирикмелерде каралуучу маселелердин болжолдуу темалары	85
Пайдалануу үчүн сунушталган адабияттардын тизмеси	87